

Pozicioniranje i doživljaj odgajateljskih profesionalnih uloga i odgovornosti u radu s djecom u jaslicama

Žulić, Lea

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:189:833161>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-05**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Teacher Education - FTERI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
UČITELJSKI FAKULTET U RIJECI

Lea Žulić

**Pozicioniranje i doživljaj odgajateljskih profesionalnih uloga i odgovornosti u radu s
djecom u jaslicama**

DIPLOMSKI RAD

Rijeka, 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
UČITELJSKI FAKULTET U RIJECI

**Pozicioniranje i doživljaj odgajateljskih profesionalnih uloga i odgovornosti u radu
s djecom u jaslicama**

DIPLOMSKI RAD

Predmet: Profesionalne kompetencije odgajatelja

Mentor: prof. dr. sc. Renata Čepić

Student: Lea Žulić

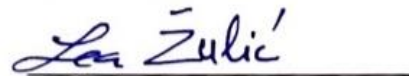
Matični broj: 0299012644

Rijeka, 2023.

Izjava o akademskoj čestitosti

„Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da sam diplomski rad izradila samostalno, uz preporuke i savjetovanje s mentorom. U izradi rada pridržavala sam se Uputa za izradu diplomskog/završnog rada i poštivala odredbe Etičkog kodeksa za studente/studentice Sveučilišta u Rijeci o akademskom poštenju.“

Lea Žulić

A handwritten signature in blue ink that reads "Lea Žulić". The signature is written in a cursive style and is positioned above a solid horizontal line.

Sažetak

Cilj ovog rada je razumjeti trenutno stanje u praksi vezano uz pozicioniranje, doživljaj vlastitih profesionalnih uloga i odgovornosti odgajatelja u jaslicama, dobiti uvid u moguće utjecaje na te doživljaje te prednosti, izazove i nedostatke koji utječu na iste. U ovom istraživačkom radu istražuje se koncept pozicioniranja, odnosno individualni doživljaj profesionalnih uloga i odgovornosti odgajatelja u jaslicama. Uloga odgajatelja u jaslicama je od izrazite važnosti u sustavu ranog odgoja i obrazovanja s obzirom da odgajatelji imaju ključnu ulogu u kognitivnom, emocionalnom i socijalnom razvoju djece jasličke dobi. Razumijevanje i percepcija njihovih profesionalnih uloga i odgovornosti varira između pojedinaca i odgojno-obrazovnih ustanova. Ovim istraživanjem pokušat će se doprinijeti postojećem fundusu znanja u području ranog odgoja i obrazovanja pružanjem uvida u složenu prirodu pozicioniranja te individualnih doživljaja profesionalnih uloga i odgovornosti odgajatelja u jaslicama.

Ključne riječi: odgajatelj, jaslice, profesionalna uloga, odgovornost, rad s djecom u jaslicama, odgajatelj u jaslicama

Summary

The aim of this study is to understand the current state in practice related to positioning, the experience of one's own professional roles and responsibilities of nursery teachers, and to gain insight into possible influences on these experiences and the advantages, challenges and shortcomings that affect them. This research paper explores the concept of positioning, specifically the individual experiences of professional roles and responsibilities of nursery teachers. The role of nursery teachers is crucial in the early childhood education system, as they play a vital role in the cognitive, emotional, and social development of young children. However, the understanding and perception of their professional roles and responsibilities can vary among individuals and educational institutions. This research aims to contribute to the existing body of knowledge in the field of early childhood education by providing insights into the complex nature of positioning, specifically the individual experiences of professional roles and responsibilities of nursery teachers.

Key words: preschool teacher, nursery, professional role, responsibility, working with children in nurseries, nursery teacher

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. POZICIONIRANJE ODGAJATELJA U JASLICAMA	2
2.1. Predanost odgojno-obrazovnoj ustanovi, efikasnost i socijalna podrška	6
2.2. Mentalno zdravlje i pozicioniranje odgajatelja u jaslicama.....	8
3. PROFESIONALNA ULOGA I ODGOVORNOST ODGAJATELJA U JASLICAMA.....	10
3.1. Partnerstvo s roditeljima i uloga odgajatelja u jaslicama.....	13
3.2. Uloga odgajatelja u jaslicama u odnosu s djecom	14
3.3. Dobrobit djece i uloga odgajatelja	18
3.4. Uloga odgajatelja u jaslicama u inkluzivnim okruženjima.....	20
3.5. Cjeloživotno obrazovanje odgajatelja u jaslicama.....	22
3.6. Sistemski pregled recentnih radova o pozicioniranju, doživljaju profesionalnih uloga i odgovornosti odgajatelja (2018. - 2023.).....	23
3.6.1. Kriteriji odabira radova	23
3.6.2. Proces odabira radova.....	25
3.6.3. Ekstrakcija podataka.....	26
3.7. Analiza recentnih radova	37
4. SVRHA, CILJ I ISTRAŽIVAČKA PITANJA	39
5. METODA.....	40
5.1. Uzorak ispitanika	40
5.2. Metode i tehnike prikupljanja podataka.....	41
5.3. Metoda analize podataka	42
6. REZULTATI I RASPRAVA	43
6.1. Metafora koja predstavlja odgajatelja u radu s djecom u jaslicama	47

6.2. Doživljaj vlastitih profesionalnih uloga i odgovornosti odgajatelja u radu s djecom u jaslicama.....	50
6.3. Prednosti, nedostaci i izazovi rada odgajatelja u radu s djecom u jaslicama...	55
7. ZAKLJUČAK	59
8. LITERATURA.....	61

1. UVOD

Odgajatelji u radu s djecom u jaslicama imaju mnogo uloga i odgovornosti. Odgajatelji su skrbnici, mentori, emocionalni oslonci i profesionalci čija je uloga i odgovornost zadovoljiti individualne potrebe svakog djeteta te poticati njihov kognitivni, socio-emocionalni i motorički razvoj. Prepoznavanje važnosti uloge odgajatelja koji rade s djecom u jaslicama i razumijevanje šireg društvenog konteksta u kojem djeluju ključno je za shvaćanje utjecaja koji imaju na našu kolektivnu budućnost.

Društveni pogledi utječu na samoprocjenu odgajatelja i njihov profesionalni identitet. Istraživanja pokazuju korelaciju pozitivnih društvenih pogleda na profesiju odgajatelja koji radi s djecom u jaslicama i samom kvalitetom rada. Odgajatelj koji se pozitivnije samostalno pozicionira ima veću motivaciju za radom. Za razvoj profesionalnog identiteta odgajatelja koji radi u jaslicama ključno je njegovo razumijevanje vlastitog osjećaja profesionalnosti u odnosu na sebe i zajednicu. Odgajateljeve višestruke uloge i odgovornosti doprinose vlastitom doživljaju svoje profesionalnosti u odnosu na druge.

Istraživanja pokazuju kako odgajatelji koji rade s djecom u jaslicama imaju nisko mišljenje o vlastitoj profesionalnosti zbog niskih prihoda, slabih mogućnosti za usavršavanje te manjka mogućnosti za napredovanje, no snažni faktori koji djeluju na odgajateljeve percepcije o svojoj profesionalnosti su: predanost, godine radnog staža, uživanje u poslu, profesionalni razvoj, roditelji koji traže savjet odgajatelja te osjećaj kvalificiranosti (Moloney, 2010, prema Chong i Lu, 2019). Izrazito važnim čimbenikom pokazalo se partnerstvo i suradnja s roditeljima te kolegama u razvoju i pozitivnom doživljaju svojih profesionalnih uloga odgajatelja koji rade u jaslicama. Kako bi se ojačalo područje ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, nužno je poboljšati mišljenje odgajatelja o svom *profesionalnom ja*.

Istraživanje provedeno u sklopu ovoga rada realizirano je u srpnju i kolovozu 2023. godine, a uključivalo je deset odgajatelja koji rade u jaslicama. Istraživanjem su se pokušale utvrditi profesionalne uloge i odgovornosti odgajatelja koji rade s djecom u jaslicama, odnosno koji su čimbenici koji utječu na njihov doživljaj profesionalnih uloga i odgovornosti. Štoviše, istraživanje prikazuje kako se odgajatelji koji rade s djecom u jaslicama samostalno pozicioniraju te koje su moguće implikacije za poboljšanje.

2. POZICIONIRANJE ODGAJATELJA U JASLICAMA

Tijekom povijesti, rani i predškolski odgoj i obrazovanje imao je mnogo transformacija, a sami odgoj i obrazovanje djece imao je i još uvijek ima, mnogo funkcija i uloga. Skrbništvo, zaštita, prehrana i ispunjenje svih potreba samo su neke od njih. Fonseca i sur. (2019) u svojem radu su predstavili neke povijesne elemente o različitim podrijetlima jaslica i predškolske ustanove, te analizirali uloge koje su stoljećima preuzimali odgajatelji. U nastavku poglavlja ističu se neki izazovi koje su posebno istaknuli spomenuti autori u svojem radu.

Institucionalizacijom ranog odgoja i obrazovanja od 18. stoljeća glavnim se profesionalcem za odgoj i obrazovanje smatrala žena, odnosno ženski učitelj/odgajatelj. To je bio početak shvaćanja profesionalne uloge odgajatelja. Tijekom stoljeća odgajateljice su imale mnogo titula, odnosno uloga: učiteljica, medicinska sestra, teta, savjetnica i sl. Jaslice su tijekom povijesti smatrane milostinjom, a s obzirom na takvo shvaćanje, rad u jaslicama smatrao se i provodio kao volonterski rad čija je kvaliteta više ovisila o dobroti i idealizmu onih koji ga provode, nego profesionalnom obrazovanju. Upravo ovakvo gledište otežavalo je profesionalcima koji su zaista radili s djecom da zatraže bolje materijalne uvjete. Štoviše, dolazilo je do profesionalne devalvacije upravo zato što je rad u jaslicama implicirao fizičke poslove i interakciju, odnosno njegu i brigu, a manje obrazovanje, što bi umanjivalo sliku jaslica kao odgojno - obrazovnih institucija. Refleksijom na povijest može se uvidjeti da se neke stavke nisu ni danas promijenile. Fonseca i sur. (2019) navode kako je primjer toga upravo razlika u plaćama između primjerice odgajatelja i učitelja ili govoreći o sustavima koji su drugačije uređeni od hrvatskog, razlika u plaćama između odgajatelja u jaslicama i odgajatelja djece u dobi od tri do sedam godina.

Fröbel (1782-1852) je definirao odgajateljicu, ne kao profesionalku, već kao „polamajku“, odnosno onu koja poznaje djetetove potrebe i interese, a vodi se svojim srcem. Prema Montessori pristupu, odgajateljica ima sekundarnu ulogu u procesu poučavanja i učenja, odnosno učitelja, a glavna joj je uloga organizacija materijalnih uvjeta u okruženju kako bi djeca mogla autonomno djelovati. Nakon tih implikacija, odgajatelj

postaje prenositeljem znanja, no počinje dobivati titulu, odnosno nadimak „teta“ što je i danas učestalo u praksi. Upravo značenje titula, nadimaka koje su odgajatelji dobivali ili dobivaju mogu utjecati na njihovu percepciju sebe, svoje moći i autoriteta (Kramer, 2005, prema Fonseca i sur., 2019). Prema Reggio Emilia pristupu uloga odgajatelja je pružanje prilika za istraživanje kroz stimulaciju dijaloga i otvoreno i inspirativno poticanje te kontrukciju znanja od strane djeteta i zajednički napor. Odgajatelj je pravi partner djeci, pružajući pomoć, podršku, strategije i resurse kako bi prevazišli sve moguće poteškoće. Štoviše, naglašava se ovisnost odgajateljeve uloge o djeci i djetinjstvu koje je oblikovano društvom.

Mišljenje određenog društva o tome što su djeca i što je djetinjstvo reflektirat će se na ustanovu, iako samim pogledom na dijete, možemo saznati mnogo o specifičnoj ustanovi. S obzirom da je dijete „*integrirana cjelina s intenzivnom dinamikom*“ (eng. „*the child is an integrated whole with intense dynamics*“) (Oliveira-Formosinho, 2001, prema Fonseca i sur., 2019) to zahtjeva od odgajatelja proširene odgovornosti za njihove uloge. S obzirom da odgajatelji djeluju u raznim kontekstima, poput pedagoškog i skrbničkog, to izravno utječe na njihovu profesionalnu autonomiju i interaktivni stil prema djeci. Odgajatelj je u interakciji i odnosima sa djecom, skrbnicima, suradnicima, asistentima na više razina i on je odgovoran upravo za održavanje tih odnosa. Profesionalizam odgajatelja nalazi se upravo u tim interakcijama gdje nastaju, uloge, aktivnosti i funkcije. Kada su osigurani osnovni uvjeti za rad, poput broja djece u skupini, odnosno broja djece na jednog odgajatelja, najvažniji faktori koji vode ka boljoj kvaliteti u radu odgajatelja su: samoinicirane aktivnosti, individualizacija procesa učenja i poučavanja, podrška djetetova razvoja, uključenost roditelja i pozitivno socijalno okruženje.

Dakle, kritičan faktor u kvaliteti djetetova razvoja i učenja su odgajateljeve osobne i profesionalne osobine, poput motiviranja djeteta i senzibilnosti koje definiraju njihove interaktivne mogućnosti u procesu učenja i poučavanja (Oliveira-Formosinho, 2001, prema Fonseca i sur., 2019). Oliveira-Formosinho (2001) naglašava važnost tri odgajateljeve akcije: senzibilnost prema djetetu, stupanj stimulacije koji odgajatelj pruža djetetu i stupanj autonomije koji odgajatelj pruža djetetu. (Oliveira-Formosinho, 2001, prema Fonseca i sur., 2019). Rana istraživanja s početka stoljeća pokazuju snažnu kritiku

prema stajalištima ljudskog kapitala usvojenih u međunarodnim politikama. Naime, politički i pedagoški programi u ranom i predškolskoim odgoju i obrazovanju svedeni su na pitanja funkcionalnosti, gdje se odgajatelj redovno usavršava i obavlja poslove kvalificiranog nastavnika, ali nije plaćen poput nastavnika i nije pravedno zastupljen pri donošenju političkih odluka. Ova neoliberalna, tj. elitna činjenica u potpunoj je suprotnosti s emancipatorskim pogledom na odgajatelja koji kritički i kreativno djeluje kao “prevoditelj politike” (Grieshaber i Graham, 2017, prema Mooney Simmie i Murphy, 2021). Percepcija javnosti o odgajateljima često je povezana sa stereotipnim slikama, poput “zamjenske majke”. Upravo ta fragmentacija znatno slabi pozicioniranje odgajatelja (Osgood, 2009, prema Mooney Simmie i Murphy, 2021).

Postoje velike razlike između zemalja u pristupima poboljšanja propisa, kvalifikacija, profesionalizacije, prihoda i uvjeta rada odgajatelja. Istraživanja pokazuju da odgajatelji imaju nizak status i loše uvjete rada u većini zemalja svijeta (Organisation for Economic Co-operation and Development, 2019, prema Mooney Simmie i Murphy, 2021). U ranijim literaturama tražio se pronalazak alternativnih pravaca u praksi odgajatelja i njegova subjektiviteta. No, odgajatelji se i dalje potiskuju kroz medijske prikaze stereotipnih identiteta i intersekcionalnosti rase, roda i etničke pripadnosti.

U istraživanju koje su proveli Mooney Simmie i Murphy (2021) o profesionalizaciji odgajatelja u Irskoj, prikazali su politiku i moć u relaciji s uvjetima i klasificiranim i rodnim statusom odgajatelja. U nastavku se ukratko opisuju neki od rezultata provedenog istraživanja spomenutog autora. U drugoj fazi istraživanja provedeno je empirijsko istraživanje odgajatelja s obzirom na profesionalni identitet, uvjete rada i prihode. U intervjuima s jedanaest odgajatelja istraživale su se četiri stavke: *odgovornosti, priznanja, naknade, regulacije i zastupanje*.

S obzirom na stavku *odgovornosti* odgajatelji su izjavili da vole raditi s djecom, ali stavljaju naglasak na raznolikost posla i brojnost uloga. Izjavljuju da se posao proteže dalje od samog odgoja i obrazovanja djece jasličke dobi, odnosno da se dotiče i kućanskih poslova i čišćenja. S obzirom na pedagošku dokumentaciju, odgajatelji izjavljuju kako u svome radnom vremenu nemaju osigurano vrijeme za pisanje iste, pa to čine u

neposrednom radu s djecom. Štoviše, mjesečnu observaciju s kolegom čine u svoje slobodno vrijeme. S obzirom na stavku *priznanja* istraživanje pokazuje kako titule i odgovornosti odgajatelja sudionika ne razuvjeravaju javnost i ostaju viđenima kao “tete čuvalice”, odnosno one koje čuvaju djecu. Upravo ova činjenica pokazuje dvosmislenost u priznanju njihove uloge. Odgajatelji sudionici izjavljuju kako se na njih gleda kao dadilje i osobe koje se s djecom samo igraju. Jedan odgajatelj sudionik to pripisuje vladi i приходima te činjenici da u prijašnjim godinama osoba nije trebala biti kvalificirana da radi s djecom predškolske dobi. Štoviše, pripisuju to nedostatku znanja među roditeljima o poslu odgajatelja i njihovoj stručnosti i profesionalnom obrazovanju. Nadalje, sudionici izjavljuju da se na posao odgajatelja smatra prirodnim za žene, time dodajući lakoću obavljanja posla u taj naziv. U istraživanju se također spominje neminovno smanjivanje već malog prihoda odgajatelja, samim time što samostalno moraju odvajati za dodatna usavršavanja iz svojih prihoda. Stavka *naknade* značajan je problem kod posla odgajatelja, a tiče se ne samo prihoda i ugovora, već društvenog statusa, bolovanja, studijskog dopusta, mogućnosti profesionalnog razvoja, bonusa i prava na mirovinu. Odgajatelji sudionici počeli su svoje uvjete rada uspoređivati sa lokalnim supermarketom i utvrdili da njihovi zaposlenici imaju iste ili bolje uvjete. Nadalje, sudionici se osvrću na loše radne uvjete, s obzirom da nemaju stanku tijekom rada. Naime, naglašavaju intenzivan tempo rada koji utječe na emocionalna, psihološka i tjelesna stanja odgajatelja. S obzirom na stavku *regulacije* odgajatelji sudionici smatraju da inspekcije u premalom obujmu sudjeluju u njihovom poslu i dolaze u provjere, a ukoliko bi došli, provjeravala se brojčanost djece i izlazi u slučaju nužde. S obzirom na stavku *zastupanje*, u istraživanju se pokazalo da se u Irskoj trenutno ništa ne poduzima kako bi se uvjeti rada odgajatelja poboljšali. U skladu s time odgajatelji sudionici promišljaju o udruživanju, sklapanju saveza i štrajku kako ističu autori.

2.1. Predanost odgojno-obrazovnoj ustanovi, efikasnost i socijalna podrška

Odgajatelji u jaslicama imaju mnogo dužnosti koje uključuju svakodnevne aktivnosti, poučavanje, upravljanje te odgovornosti kao što su donošenje odluka, dijagnoze i prosudbe (Lin i Magnuson, 2018: prema Chung, 2019). U svojem radu *Učinkovitost učitelja, kolektivno samopoštovanje i organizacijska predanost učitelja za brigu o djeci: moderirani medijacijski model socijalne podrške* (eng. *Teacher Efficacy, Collective Self-Esteem, and Organizational Commitment of Childcare Teachers: A Moderated Mediation Model of Social Support*) Chung (2019) ističe kako efikasnost odgajatelja vodi ka pozitivnom percipiranju odgajatelja, samopouzdanju i osjećaju ponosa prema svojoj skupini ili odgojno-obrazovnoj ustanovi. Dakle, ne samo što se odgajatelj može percipirati kroz individualne sposobnosti i vjere u svoju profesionalnu odgovornost na poslu, već i kroz opće zadovoljstvo i ponos koji osjeća prema skupini. Nadalje, u radu se ističe kako efikasnost odgajatelja potiče predanost i privrženost odgojno-obrazovnoj ustanovi. Odgajateljeva strast, motivacija i moral može biti početak njegove predanosti ustanovi, a odgajatelji s visokom razinom efikasnosti, efektivno prilagođavaju svoje metode odgoja i obrazovanja prema specifičnoj i trenutnoj situaciji. Oni mogu utjecati na djecu nezavisno za svoju pozadinu i predati se ciljevima odgojno-obrazovne ustanove s entuzijazmom (Kim i Chung, 2014, prema Chung, 2019). Socijalna podrška također može imati pozitivan učinak na efikasnost odgajatelja. Istraživanja pokazuju kako se odgajateljeva efikasnost ne ogleda kroz njegove individualne sposobnosti, već kroz odgajateljeve percepcije pozitivnih i podupirajućih informacija koje dobiva od strane društva. Socijalna podrška može služiti kao sigurnosna mreža i imati pozitivan učinak na osnaživanje kolektivne svijesti. Štoviše, može podržati psihološku stabilnost na radnom mjestu učvršćujući jedinstvo kolektiva. Drugim riječima, što će socijalna podrška i percepcija odgajatelja biti bolja i snažnija, to će se povećavati efikasnost odgajatelja i njegova predanost ustanovi. Predanost ustanovi povezuje se sa snažnijom socijalnom podrškom od strane ravnatelja ili kolega. Podrška kolega može povećati osjećaj pripadnosti i predanosti odgajatelja, dok podrška ravnatelja može povećati predanost ustanovi kroz intervencije koje se usredotočuju na angažman, stres i sagorijevanje (Travers, 2017: prema Chung, 2019). Neiskusni odgajatelji mogu imati veću podršku i time biti više predani ustanovi s obzirom da se usavršavaju uz podršku svojih nadređenih (Fiorilli i sur., 2019: prema Chung, 2019). Što se socijalna podrška više povećava, to

efikasnost odgajatelja pozitivnije utječe na predanost ustanovi. Međutim, ukoliko je socijalna podrška niska, smanjuje se i predanost, dok se efikasnost povećava (Chung, 2019). Socijalna podrška može igrati veliku ulogu u primjerice borbi protiv negativnih aspekata u odgojno-obrazovnoj ustanovi. Ista je odrednica mentalnog zdravlja i protektivni faktor u borbi protiv mentalnih poremećaja (WHO, 2004, prema Chung, 2019).

2.2. Mentalno zdravlje i pozicioniranje odgajatelja u jaslicama

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje prolazi kroz velike transformacije, posebice profesionalizaciju obrazovanja i profesionalnih standarda, no i dalje se nedovoljno pažnje pridaje dobrobiti odgajatelja (Hall-Kenyon i sur., 2014: prema Financz i sur., 2020). Dobrobit odgajatelja je neophodna za kvalitetu odgoja i obrazovanja. Financz i sur. (2020) u svom istraživanju dobrobiti odgajatelja u jaslicama i onih koji rade u vrtićkim skupinama u Mađarskoj, dolaze do zaključka da odgajatelji smatraju društveno uvažavanje struke vrlo niskom. Društveno uvažavanje struke, klima i vrijednosti ustanove jedni su od faktora koji utječu na mentalno zdravlje odgajatelja. U istraživanju, prikazano je kako upravo odgajatelji u jaslicama bilježe karakteristike klime (depersonalizacija, emocionalna iscrpljenost, umanjeno osobno postignuće, depresija i subjektivna dobrobit) najnepovoljnijima što može biti zbog heterogenog sastava i profesionalizacije njihova obrazovanja koja je još u tijeku u Mađarskoj. Štoviše, istraživanje je pokazalo nisku razinu sagorijevanja među odgajateljima u jaslicama, što može biti radi male djece koja djeluju kao zaštitni faktor. Ova činjenica ne potvrđuje da sagorijevanje nije prisutno među odgajateljima. Nadalje, niski prihodi i tek započeta profesionalizacija mogu utjecati na pozicioniranje odgajatelja u društvu, time i na umanjeno društveno uvažavanje što dugoročno može utjecati na umanjivanje privlačnosti ove karijere i ugroziti profesionalno zapošljavanje. Depresija i sagorijevanje povezani su sa atmosferom socijalnog okruženja u ustanovi što prikazuje da dobrobit odgajatelja započinje na razini ustanove (Financz i sur., 2020). S druge strane, Tašić i sur. (2020) smatraju kako se povećava negativni utjecaj na mentalno zdravlje odgajatelja u jaslicama. Odgajatelji u jaslicama donose raznolike odluke i imaju raznolike odgovornosti tijekom dana, od ispunjavanja osnovnih potreba djece (promjene pelena, hranjena i sl.) nekoliko puta dnevno, do implementacije raznih aktivnosti prema različitim sposobnostima djece, a prema kurikulumu. Rad s malom djecom je vrlo stresan, stoga su odgajatelji u riziku za sagorijevanje. Štoviše, odnosi s roditeljima, koji postaju sve zahtjevniji, mogu biti jedan od okidača za profesionalnu iscrpljenost (Tašić i sur., 2020). Sottimano i sur. (2018) stavljaju naglasak na trening psihoterapije kao pozitivno djelovanje na sagorijevanje i umanjivanje iscrpljenosti kod odgajatelja u jaslicama. Štoviše, postoji odnos između participativne intervencije od strane ustanove i pozitivnih promjena vezanih za stres na poslu (Arnetz i sur., 2011: prema Sottimano i sur., 2018). Istraživanje Yaginuma-Sakurai i sur. (2020) o psihološkoj

uznemirenosti odgajatelja u Japanu pokazalo je kako od 1210 odgajatelja, njih 60% osjeća psihološku uznemirenost radi posla. U usporedbi s poslovima u zdravstvu i manufakturi, odgajatelji su pokazali najveću angažiranost u poslu, s obzirom da se osjećaju uvažanima od strane djece i roditelja, no po rezultatima pokazali su najmanji stupanj zadovoljstva vezan uz radno vrijeme, plaćeni godišnji odmor i prihode. Također se pokazalo da odgajatelji imaju manje prihode od ostalih ispitanika (Yagnuma-Sakurai i sur., 2020). Rezilijentnost odgajatelja u jaslicama može se jačati relacijskim i organizacijskim uvjetima u kojima rade i žive, zajedno sa individualnim karakteristikama. Osim što rezilijentnost može jačati, može i slabiti zbog manjka podrške i stresa na radnome mjestu. Problemi rezilijentnosti i sagorijevanja zapravo su iskustva demoralizacije (Santoro, 2011, prema Ciuciu i Robertson, 2019). Odgajatelji u svojoj profesiji pronalaze moralnu vrijednost, no kada dolazi do učestalih frustracija, isto ih sprječava da rade posao koji vole te zatim ne mogu pristupiti moralnim nagradama što odgoj i obrazovanje djece donosi. Posljedično tomu, javlja se demoralizacija i odgajatelji više ne smatraju da mogu nastaviti raditi u svojoj profesiji (Santoro, 2011, prema Ciuciu i Robertson, 2019).

3. PROFESIONALNA ULOGA I ODGOVORNOST ODGAJATELJA U JASLICAMA

Odgovornost upravljanja i zadovoljavanja potreba raznolike skupine djece u zajednici učenja i poučavanja ključna je za razvoj odgajateljeve profesionalnosti. Razumijevanje odgajateljeva osjećaja profesionalnosti u odnosu na sebe i zajednicu ključno je za razvoj njegova profesionalnog identiteta. Chong i Lu (2019) u svojem radu *Percepcija odgojitelja o profesionalnom ja i u odnosu na zajednice u ranom djetinjstvu* (eng. *Early Childhood Teachers' Perception of the Professional Self and In Relation to the Early Childhood Communities*) ističu kako odgajateljeve osobne i profesionalne percepcije utječu na njihove profesionalne identitete. Odgajateljev doživljaj svojeg profesionalizma je organizacijski, kulturalni, javni i individualni koncept. Isti može biti kategoriziran u emocionalne inteligencije intrapersonalnih i interpersonalnih vještina (Campbell-Barr, 2018, prema Chong i Lu, 2019). Intrapersonalna iskustva, zajedno sa interpersonalnim iskustvima u zajednici, vode ka osobnom viđenju odgajatelja kao profesionalca u odgoju i obrazovanju. Odgajateljeve višestruke uloge i odgovornosti doprinose njegovom profesionalnom razvoju (intrapersonalno) te kakav pogled ima na svoje *profesionalno ja* u odnosu s drugima (interpersonalno). Upravo te višestruke uloge odgajatelja nisu dovoljno cijenjene, primjerice u odnosu na ostale učiteljske profesije (učitelje, profesore) (Rhodes i Huston, 2012, prema Chong i Lu, 2019). Odgajateljska profesija obilježena je niskom percepcijom *profesionalnog ja* zbog niskih prihoda, loših prilika za usavršavanje i manjka mogućnosti za napredak. Ove činjenice umanjuju njihov osjećaj *profesionalnog ja* koje je pod utjecajem njihovih osobnih percepcija (Washington i sur., 2015, prema Chong i Lu, 2019). Tijekom proteklih godina pokušala se poboljšati slika odgajateljske profesije, od "onih koji brinu za djecu" do kvalitetno obrazovanih i pripremljenih te jednako vještih profesionalaca u obrazovanju. No, odgajatelji se i dalje bore za svoj profesionalni status. Kako bi se ojačalo područje ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, nužno je poboljšati mišljenje odgajatelja o svom *profesionalnom ja*. Manjak profesionalizma koji se pripisuje odgajateljima vodi ka manjku samopuzdanja u profesionalnost te smanjivanju radne snage koja želi postati ili ostati u odgajateljskoj profesiji. Manjak odgajatelja osjeća se na internacionalnoj razini. Navedeni zaključci

negativno djeluju na kvalitetu odgajatelja te direktno utječu na učenje i poučavanje, a onda i na razvojne ishode djece (Chong i Lu, 2019). Na Novom je Zelandu svake godine 300 odgajatelja manje, dok u Ujedinjenom Kraljevstvu nedostaje približno 11000 odgajatelja. U Australiji će u sljedeće četiti godine 1/3 vrtića biti bez kvalificiranog odgajatelja (Ciuciu i Robertson, 2019). Dvosmislena je činjenica da se prepoznaje važna uloga odgajatelja u odgoju, razvoju i dobrobiti djece, a u isto vrijeme odgajatelji imaju vrlo nizak status u društvu. Domene *profesionalnog ja* mijenjaju se s razvojem odgajatelja. Odnose se na samopoštovanje (kako se odgajatelji opisuju u svojoj profesiji), samopouzdanje (evolucija sebe kao odgajatelja, definirana osobno i od strane drugih), motivaciju za odgajanjem i obrazovanjem (razlozi), percepciju zadataka (očekivanja odgajatelja vezana uz njihove uloge) te buduće perspektive (odgajateljeva perspektiva o svom profesionalnom razvoju) (Kelchtermans i sur., 2009, prema Chong i Lu, 2019). S obzirom da je profesionalizam odgajatelja definiran teorijom, politikom i praksom te su percepcije vezano za isto pod utjecajem raznih dimenzija, odgajatelji su potaknuti da poboljšaju i ostvare najbolju praksu koja uključuje njihove profesionalne uloge poštovanja, radnu etiku, razvoj i profesionalne interakcije (Tukonic i Harwood, 2015, prema Chong i Lu, 2019). Snažni faktori koji djeluju na odgajateljeve percepcije o *profesionalnome ja* su: predanost, godine radnog staža, uživanje u poslu, profesionalni razvoj, roditelji koji traže savjet odgajatelja te osjećaj kvalificiranosti (Moloney, 2010, prema Chong i Lu, 2019). Istraživanja pokazuju kako roditelji i političari ne prepoznaju stručnost odgajatelja u svom poslu. Odgajateljev osjećaj *profesionalnog ja* u zajednici utjelovljuje suradničke odnose sa kolegama, roditeljima, vodstvom i zajednici izvan ustanove. Istraživanje pokazuje kako suradnja i partnerstvo između odgajatelja pridonosi osjećaju *profesionalnog ja* (Chong i Lu, 2019). Uspostavljajući zajednicu koja uči i kulturu timskog rada među odgajateljima te razvijajući vještine stvaranja partnerstva s roditeljima i zajednicom, može se podržati i poboljšati odgajateljeva percepcija o *profesionalnom ja*. Odgajatelji koji su izašli iz svoje profesije kao razlog navode razočaranje u iskustva s kolegama. Isto uključuje neadekvatnu podršku u poslu, upravljanju izazovnim ponašanjima djece te prihvaćanje uloga za koje nisu obrazovani (Galant i Riley, 2014, prema Ciuciu i Robertson, 2019). Za uspješna partnerstva važna je kultura povjerenja između odgajatelja i vodstva vrtića. Kada odgajatelji nisu podržani u svom načinu rada od strane vodstva, postaju frustriranim i razočaranim. Ovakvi osjećaji

se pogoršavaju kada je inhibirana odgajateljeva profesionalna autonomija zbog osjećaja kontrole i potrebe da svoj posao odrađuje na način koji nije u skladu sa njegovom profesionalnom perspektivom (Parker, 2015, prema Ciuciu i Robertson, 2019). Isto može prouzročiti manjak rasta i razvoja odgajatelja zbog gubitka nade u popravak situacije. Posljedično tomu, odgajatelji se mogu osjećati podcijenjenima, profesionalno izoliranima i demotiviranima (Gallant i Riley, prema Ciuciu i Robertson, 2019) te odustati od svoje profesije.

Kako bi se ostvarila dobra i kvalitetna praksa u jaslicama odgajatelj praksu treba prilagoditi potrebama djeteta, odgojno-obrazovni djelatnici trebaju biti kvalificirani i iskusni, uključujući čvrsta vodstva. Štoviše, kultura treba biti reflektivna i otvorena, radeći u partnerstvu s drugim profesionalcima i okruženjima, poštujući profesionalnost svojih kolega ugrađujući kulturu usavršavanja (Rudoe, 2020). U svojem istraživanju, Rudoe (2020) zaključuje kako pogled na dijete kao cjelovito biće i usmjeravanje na djetetove individualne potrebe, može biti u neskladu s političkim mišljenjima, iako je upitno hoće li pružanje najbolje moguće kvalitete u jaslicama najbolje moguće željene rezultate. Radi se o razlici između *dijete-prvo* pristupa i *rezultat-prvo* pristupa. Nedostatak političke predanosti u ulaganje realizacije kvalitete u jaslicama od strane odgajatelja, a ona uključuje načela dobrobiti, inkluzije, usmjerenosti na dijete, učenje kroz igru i rad na načelima kroz reflektivnu praksu i profesionalno usavršavanje je vrlo zabrinjavajući podatak. Potrebno je njihovo razumijevanje potrebnih resursa za odgajatelja kako bi mogao ista načela provoditi. Činjenica je da odgajatelji trebaju sudjelovati u donošenju odluka te da razumijevanju ovih potreba treba pristupiti kontekstualno, kvalitativno i strukturalno, a ne individualizirano (Rudoe, 2020). Upravo je zbog toga potrebno odgajateljevo dublje promišljanje o kvaliteti svoje prakse.

3.1. Partnerstvo s roditeljima i uloga odgajatelja u jaslicama

Razvojem novog pogleda na dijete kao aktivnog sudionika u vlastitom procesu razvoja i učenja kao i holističkog i interdisciplinarnog razumijevanja djetetova razvoja i učenja, s obzirom na ulogu i funkciju odgojno-obrazovnog procesa i ulogu odgajatelja u vlastitom razvoju i učenju, dolazi do promijene u paradigmi (Mavračić Miković i Tot, 2020). Sigurno i stimulatívno okruženje za djetetov rast i razvoj nastaje uspjehom partnerstva obitelji i odgajatelja, što je jedno od mjerila kvalitete odgojno-obrazovne ustanove. Štoviše, djetetu je dan model za stvaranje socijalnih kontakata. Partnerstvo roditelja i odgajatelja osnovano je prvenstveno na razumijevanju i poznavanju svojih individualnih uloga. Uloga odgajatelja je, prepoznavanjem i odgovaranjem na potrebe, stvoriti povjerenje s roditeljima. Vrlo je važan odgajateljev stav i prepoznavanje važnosti kvalitetnog partnerstva te preispitivanje, evaluacija i refleksija na odnos čime odgajatelj stvara jednakost u partnerstvu svojom implicitnom pedagogijom. Takvo partnerstvo imat će izravan utjecaj na dijete, odgajatelje, roditelje i odgojno-obrazovnu ustanovu (Mavračić Miković i Tot, 2020). Odgajatelj u jaslicama trebao bi se truditi postati uzorom roditeljima i obitelji. Oni usmjeravaju i podržavaju roditelje u razumijevanju djetetovih životnih prekretnica, pružaju strategije za poticanje pozitivnog ponašanja i pružaju uvide u uspješne strategije u odgoju i obrazovanju. Nužna je odgajateljeva bliska suradnja s roditeljima kako bi se stvorilo snažno partnerstvo koje će djelovati na djetetov odgoj i obrazovanje.

3.2. Uloga odgajatelja u jaslicama u odnosu s djecom

Odgajatelji u jaslicama potiču djetetov razvoj socijalnih i emocionalnih vještina poput empatije, suradništva i samoregulacije. Oni promoviraju pozitivne interakcije, poštovanje prema različitostima i razvoj zdravih odnosa tako što stvaraju sigurno inkluzivno okruženje. Napori odgajatelja u jaslicama djeluju na cjelokupnu dobrobit djece i oblikuju njihove socijalne kompetencije. Odgajatelji su promotori tjelesnih i socijalnih načina igre koji su simultano zaduženi za poticanje djetetova razvoja, dok su u isto vrijeme zaduženi za osiguravanje emocionalne i tjelesne sigurnosti djece. To može predstavljati svojevrsnu dilemu među odgajateljima koji moraju balansirati između primjerice, djetetovih potreba za izlaskom na vanjske objekte i sigurnosnih regulacija (Little i Sweller, 2015, prema Sadamatsu, 2021). Istraživanja pokazuju kako način nadzora dječje igre ovisi o stažu odgajatelja. Iskusniji odgajatelji su opušteniji i dopuštaju slobodniju igru djece, dok mlađi odgajatelji češće interveniraju u igri (Bubikova-Moan i sur., 2019, prema Sadamatsu, 2021). Igra djece se u vrtićkim okruženjima pojavljuje unutar nadzora odgajatelja, koji nadgleda i ponekad ograničava aktivnosti djece. Kroz vizualni kontakt ili verbalnu afirmaciju, djeca često traže dopuštenje odgajatelja za određeno ponašanje (Sadamatsu, 2021). Provjere, evaluacije i odluke odgajatelja koji nadziru djecu u njihovom angažmanu u igri, snažno utječu na odluke koja djeca donose tijekom igre (Sandseter, 2014, prema Sadamatsu, 2021). Određeni znakovi koje djeca dobivaju od odgajatelja tijekom igre, mogu pozitivno ili negativno utjecati na njihovo učenje. Štoviše, djeca koja su angažirana u slobodniju igru i igru u kojoj mogu donositi odluke, pokazuju bolja ponašanja i pristup učenju, za razliku od djece čija je igra bila ograničena s manjim mogućnostima donošenja odluka (McInnes, 2011, prema Sadamatsu, 2021). Uloga odgajatelja je pružanje sigurnosti djeci tijekom igre, no isto može biti ograničavajuće za prilike djece da iskuse i prevladaju izazove. Od izuzetne je važnosti poznavati strategije uključivanja u dječju igru i što to za djecu znači. Interakcija između odgajatelja i djeteta je izrazito važna i utječe na djetetove kognitivne, govorne i socio-emocionalne sposobnosti. Istraživanja pokazuju kako kvalitetna interakcija između odgajatelja i djeteta izravno utječe na djetetov razvoj, obrazovnu uspješnost u budućnosti, stvaranju stabilne osobnosti i zdravih i uspješnih odnosa sa prijateljima i obitelji (Grosse i sur., 2022). Grosse i sur., (2022) u svojem istraživanju proučavali su odnos između kvalitete interakcija između odgajatelja i djece starije jasličke dobi te socio-emocionalnog razvoja djece starije jasličke dobi. Proučavali

su odnos kvalitetne interakcije odgajatelja i djece i samoregulacije i socijalnih vještina djece starije jasličke dobi (22 do 45 mjeseci starosti). U ovoj studiji promatranja rezultati pokazuju da je kvaliteta interakcije između odgajatelja i djece pozitivno povezana sa poželjnim ponašanjima i radnom memorijom djece starije jasličke dobi. Štoviše, istraživači nisu pronašli dokaze da kvaliteta interakcije između odgajatelja i djece utječe na skupinu, interpersonalne samoregulirajuće vještine, selektivnu pažnju, inhibicijsku kontrolu, prosocijalno ponašanje i impulzivnost. Snažni prediktor ovih aspekata socio-emocionalnog razvoja upravo je sama dob sudionika, odnosno djece (Grosse i sur., 2022). Odnos dijete-odgajatelj jedan je od ključnih faktora koji mogu utjecati na dječju participaciju. Prema širem društvenom obrascu, djeca zauzimaju podređeni položaj u odnosu na odrasle. Isto se posebno očituje u odgojno-obrazovnim ustanovama, poput jaslica, gdje je svakodnevni rad strukturiran kontrolom odraslih i brigom o socijalizaciji (Holloway i Valentine, 2000, prema Blaisdell, 2018). Doprinosi djece društvenom životu često se zanemaruju zbog „odraslih“ normi koje gledaju djetinjstvo kao „neodraslo“ i „nestvarno“ vrijeme u životu (Moosa-Mitha, 2005, prema Blaisdell, 2018). Zbog podređenog položaja djece u društvu, priznanje i vrednovanje dječje participacije velike ovisi o mišljenju i procjeni odraslih. Percepcija odraslih o dječjim kompetencijama može djelovati kao određeni prag za omogućivanje participacije djeteta (Le Borgne i Tisdal, 2017, prema Blaisdell, 2018). Blaisdell (2018) ističe kako je u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju prisutnost djeteta, odnosno doprinos i djelovanje, vrlo ograničena. Participacija djece u jaslicama započinje odgajateljevom vjerom u djetetove sposobnosti da misli kreativno, uzbuđenosti oko kooperativnog rada s djecom i samopouzdanja da je participacija nužna, bitna i nagrađujuća (Alderson, 2008, prema Blaisdell, 2018). S obzirom na dječju participaciju, istraživači i praktičari u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju usmjerili su se na interakcije između odgajatelja i djece i kako iste utječu na svakidašnja iskustva djece. Nadalje, ističe se kako se doprinosi djece mogu prepoznati na različite načine, poput razigranosti, postavljanja pitanja, prostora za nesavršenosti i dijaloga u kojima odgajatelji i djeca interpretiraju i reinterpetiraju međusobnu komunikaciju (Bae, 2012: prema Blaisdell, 2018). Štoviše, ističe se kako bi odgajatelj mogao pozitivno iskoristiti svoju ulogu u skupini, potičući djecu na facilitaciju svojih ideja. No, postoji mogućnosti da se tada pojam dječje participacije pretvori u ideologiju. Točnije, ističe se kompetentnost djece, ali ujedno i njihova ranjivost. Dakle, ukoliko se

od djece zahtjeva da budu angažirana i popustljiva kako bi mogla participirati, stvara se jaz između ideala i prakse. Upravo ta ambivalentnost može biti važna komponenta kod razvijanja osjećaja o osobnom angažmanu u djece (Blaisdell, 2018). Vjerovanja o djeci i djetinjstvu stvara dječju participaciju stvarnom, odnosno stvara prilike, pregovaranja i ograničenja. U svome istraživanju Blaisdell (2018) se bavi načinom na koji je dječja participacija prožeta osjećajem za *prostornost*, živeći u prostornim, privremenim i materijalnim praksama. Pravila, konflikti i odnosi unutar prostora daju uvid u temeljne norme i strukture djetinjstva. Ti uvidi prikazuju mjesto djetinjstva u politici i kako je to pozicioniranje prilagođeno, suprotstavljeno i promijenjeno unutar svakidašnje prakse (Krafft i sur., 2012, prema Blaisdell, 2018). Autorica prvenstveno ističe dekonstrukciju hijerarhijskih uvjerenja o odraslima i djeci te odraslosti i djetinjstvu kao temelj rada na participaciji. Iskustva djece u jaslicama mogu biti oblikovana strogim pravilima o korištenju vremena, prostora i aktivnosti. S obzirom na institucionalna uređenja koja oblikuju svakidašnji život djece u jaslicama prema homogenim i univerzalnim iskustvima, umanjuju se ideje, mišljenja, osjećaji i odnosi djece. Štoviše, autorica daje implikacije za praksu prema radu prakičara u Castle jaslicama u Škotskoj: stvaranje prilika za djecu da preuzmu vodstvo, usmjeravanje na djetetove sposobnosti i bogatstvo, prisutnost djece u svakodnevnom radu kroz metodu *slušati i čuti* dijete, djelovanje, posredovanje i doprinos, a ne kontrolu odraslog. Indikator uključenosti djece u svoj odgoj i obrazovanje može biti organizacija prostora i okruženja. Djeca bi trebala biti slobodna u kretanju unutar različitih prostorija vrtića s različitim dobnim skupinama. Upravo ovakav način rada može započeti već u jaslicama, no može dovesti do negativnih emocija kod odgajatelja koji mogu biti u većem stresu zbog nepreglednosti. Kako bi se se ovakve negativne emocije umanjile, važna je refleksivna praksa i vrijeme da se prihvati novi način rada. Nadalje, istraživanje je pokazalo kako postoji razlika između djece u jaslicama i djece starije predškolske dobi prema kretanju prostorima. Naime, starija djeca mogla su se slobodno kretati prostorijama, no djeca jasličke dobi nisu fizički mogla otvoriti vrata, pa se time nisu bila slobodna kretati. Dakle, kronološka dob djece utjecala je na njihovu slobodu kretanja. Jaslice su dakle područje prakse koje zahtjeva ispitivanje i refleksiju i koje je stvorilo nesigurnosti, pitanja i tenzije o dječjoj participaciji. Nadalje, spominje se promjena pelena kao faktor ograničavanja slobode, s obzirom da odgajatelji imaju naviku prekinuti igru ili smjer kretanja djeteta kako bi promijenili pelenu. Vezano uz rutine

spavanja, ono bi trebalo biti fleksibilno, po mjeri djeteta, dajući djetetu slobodu izbora oko mjesta spavanja. No, isto ponekad može biti otežavajuće zbog različitih želja djece, roditelja i praktičara. Element njege ranog odgoja i obrazovanja može predstavljati etiku koja sadrži elemente pažljivosti, odgovornosti, kompetentnosti i osjetljivosti, no treba razlikovati etiku brige s etikom slušanja djeteta (Barth, 2013, prema Blaisdell, 2018). Jaslice su međusobno povezane sa širim socijalnim, političkim i kulturnim kontekstom, a u njihovim međudjelovanjima pregovara se o dječjoj participaciji i njenom uvođenju u praksu.

3.3. Dobrobit djece i uloga odgajatelja

Neophodna je uloga odgajatelja u podržavanju emocionalne dobrobiti djece u jaslicama. Odgajatelji bi trebali znati koliko dobrobit ima utjecaja na razvoj djeteta. Njihova je uloga identificiranje i promoviranje zdravlja i dobrobiti djece te praćenje kako bi se mogao uočiti napredak ili nazadovanje (Peill, 2022). Dobrobit se ogleda u sreći, zadovoljstvu i zdravlju svakog djeteta (UNICEF, 2019, prema Peill, 2022). Dobrobit je emocionalno, socijalno i fizičko stanje koje se može promatrati kroz uspješne odnose s drugima. U svome radu Peill (2022) navodi kako postoje dva načina mjerenja djetetove dobrobiti: SHANARRI i PERMA model. Ukoliko se koristi SHANARRI model u jaslicama, promatrat će se osam indikatora dobrobiti djece: njega, aktivnost, poštovanje, odgovornost, uključenost, sigurnost, zdravlje, ostvarenje, spremnost na uspjeh (Peill, 2022). Štoviše, važno je da svako dijete ima prilike ostvariti svoj puni potencijal. Kod SHANARRI pristupa kao metoda koristi se promatranje, a glavna nit vodilja upravo je holistički razvoj djeteta. Nadalje, PERMA modelom dobrobit se mjeri u pozitivnim emocijama, angažmanu, odnosima, značenjima i postignućima (Seligman, 2012, prema Peill, 2022). Odgajatelji u jaslicama trebaju biti obrazovani u području dobrobiti, točnije poticanja dobrobiti i mjerenja dobrobiti, za što bi ih ustanova trebala podržavati. Sve aktivnosti u jasličkim okruženjima trebaju obuhvatiti i inkluzivno obrazovanje, gdje se dobrobit usklađuje sa svim elementima postignuća i sreće (Zabeli i Gjelaj, 2020, prema Peill, 2022). Istraživanje Peill (2022) o zdravlju i dobrobiti djece u jaslicama i ulozi odgajatelja, ukazuje na činjenicu da odgajatelji u jaslicama imaju manjak samopouzdanja u svoje sposobnosti te da im nedostaje znanja kako bi kvalitetno podupirali zdravlje i dobrobit djece. Štoviše, ne osjećaju se dovoljno sigurnima da bi provodili i koristili SHANARRI i PERMA modele i ljestvice. Nadalje, odgajatelji su izjavili da nemaju dovoljno iskustva i znanja da prepoznaju dobrobit. U radu se spominje potreba za supervizijama i refleksivnim supervizijama koje će ojačati odgajateljevu samouvjerenost u podržavanju dobrobiti. S obzirom da odgajateljima trebaju posjedovati raznolike vještine u razumijevanju djetetovih osjećaja, njihov glavni zadatak trebao bi biti poticanje djece da razvijaju empatiju i pozitivne odnose s drugima. Svaki odgajatelj u jaslicama treba biti kvalificiran i vješt, s obzirom da visoka kvaliteta ranog odgoja i obrazovanja može biti snažan prediktor kvalitetnog razvoja i učenja (Leadsom i sur., 2015, prema Peill, 2022). Štoviše, važna se stavka ogleda u što ranijem prepoznavanju poteškoća s

djetetovom emocionalnom dobrobiti, što može utjecati na djetetova kasnija postignuća i šanse za napredak u društvu (Archer i Merrick, 2020, prema Peill, 2022). Odnosi koji se stvaraju u jaslicama snažno utječu na komunikaciju i razvoj, stoga bi odgajatelji trebali izgraditi kvalitetan odnos s djecom. Sigurno je da studij Ranog i predškolskog obrazovanja mora bolje obrazovati studente o dobrobiti te bi se u jaslicama trebao prihvatiti jedan model mjerenja dobrobiti kojim će se osigurati njezina kvaliteta.

3.4. Uloga odgajatelja u jaslicama u inkluzivnim okruženjima

Za uspješnost inkluzivne prakse važne su uloge i odgovornosti odgajatelja. Odgajatelji bi trebali biti svjesni svojih uloga kako bi kvalitetno djelovali u inkluzivnim okruženjima. Uloge su skup ponašanja koje društvo očekuje od odgajatelja. Naime, zadovoljstvo s poslom postao je najvažniji faktor za uspješno ispunjenje uloga i odgovornosti odgajatelja. Uloga odgajatelja u inkluzivnom okruženju je uloga savjetnika i zagovaratelja inkluzivne prakse (Goodman, 2005, prema Gezer i Aksoy, 2019). Faktori koji mogu negativno utjecati na odgajateljevu percepciju o inkluzivnom obrazovanju su loši fizički uvjeti i manjak suradnje sa sustručnjacima (Smith i Smith, 2000, prema Gezer i Aksoy, 2019). Nužna je odgajateljeva percepcija, znanje i svjesnost o konkretnim zadacima uloge. U istraživanju koje su proveli Gezer i Aksoy (2019) o odgajateljevim percepcijama njihove uloge u inkluzivnom obrazovanju u Turskoj, odgajatelji navode nekoliko uloga koje su važnima u inkluzivnom obrazovanju. Naime, odgajatelji ističu sljedeće uloge: pomoć u socijalizaciji, obrazovanje djece s teškoćama u razvoju, usmjeravanje roditelja te uključenost u evaluacijski proces djece. Štoviše, neki odgajatelji navode da svoju ulogu smatraju sporednom, dok neki smatraju da bi trebali osmisliti plan za djecu s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama koji će asistenti provoditi kako bi svoju pažnju mogli usmjeriti na ostatak skupine (Gezer i Aksoy, 2019). Najvažnija uloga inkluzivnog obrazovanja je socijalizacija i socio-emocionalni razvoj djece. Odgajatelji svoju ulogu promatraju u vidu pomoći pri socijalizaciji te upoznavanju s tehnikama samopomoći što će pridonijeti društvenom prihvaćanju. Dakle, odgajatelji stavljaju naglasak na socijalne i razvojne aspekte, a manje na obrazovne aspekte u inkluzivnoj praksi. Nadalje, odgajatelji su obavezni senzibilizirati djecu tipičnog razvoja o djeci s teškoćama te ih, zajedno s njihovim obiteljima, pravodobno informirati o istima. Dakle, važno je informirati djecu tipičnog razvoja o karakteristikama djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama i naglašavati važnost njihova uključivanja i sudjelovanja u učenju, igri, društvenim i obrazovnim aktivnostima (Kargin, 2004, prema Gezer i Aksoy, 2019). Odgajatelji trebaju implemenirati praksu suradničkog učenja u inkluzivnim okruženjima. Nadalje, vrtići kao i ostale obrazovne i zdravstvene ustanove moraju biti angažirani u provođenju zaštite potrebitoj djeci. Odgajatelji imaju ključnu ulogu u identificiranju i prijavljivanju djece kojoj je potrebna zaštita. Suradnja službe za zaštitu djece i odgajatelja ključna je za promicanje djetetova razvoja i dobrobiti (Albuquerque, 2020, prema Toros

i sur., 2021). S obzirom da odgajatelji djecu vide svakodnevno, mogu primijetiti ne samo fizičke simptome, već i ponašajne promjene kao rezultata loše brige i njege. S obzirom na njihovu ulogu, odgajatelji su direktna poveznica sa službom za zaštitu djece kako bi im osigurali potrebnu pomoć i zaštitu. Primjerice, identifikacija i prijava sumnje na zlostavljanje ključni su koraci u pomaganju potrebitoj djeci (Feng i sur., 2009, prema Toros i sur., 2021). Isto je uloga obrazovnog sustava koji je, u podržavanju prava djeteta, obavezan prijaviti bilo kakva kršenja tih prava službi za zaštitu djece. Štoviše, upravo su odgajatelji u jaslicama prvi koji se mogu susresti i opaziti potrebitu djecu (Toros i sur., 2021).

3.5. Cjeloživotno učenje/obrazovanje odgajatelja u jaslicama

Odgajateljeva uloga vrlo je važna kao organizatora djetetova odgojno-obrazovnog procesa. Odgajatelj treba uzeti u obzir djetetove obrazovne potrebe, ali i individualne karakteristike djeteta, a društveni zahtjevi za obrazovni sustav se vrlo brzo mijenjaju (Xantopolou, 2022, prema Shutov i sur., 2022). Upravo zbog toga, odgajatelji trebaju ulagati u samoobrazovanje i konstantno mijenjati svoju profesionalnu razinu. Samoobrazovanje trebala bi biti glavna stavka i tema u obrazovanju odgajatelja, uz profesionalizaciju, odgovornost, suradništvo i fleksibilnost. Samoobrazovanje odgajatelja bit će primjer djeci kako učiti tijekom života, odnosno kako se nositi s promjenama u okruženju. Profesionalni razvoj odgajatelja zahtjeva konstantno traganje za novim smjerovima i tehnologijama u obrazovanju te relevantnim sadržajima. Samoobrazovanje može biti individualno ili u grupi, a uključuje seminare, konferencije, tečajeve i različitu literaturu (Yuzhaninova i Moroz, 2018, prema Shutov i sur., 2022). Samoobrazovanje odgajatelja dovodi do novih saznanja i rezultata: izrada didaktičkih materijala, poboljšanje u poučavanju, objava istraživanja, dijeljenje znanja i iskustva ostalim kolegama kroz različite govore i okupljanja, provedba radionica i sl. Kreativnost, osim inteligencije, važna je profesionalna kvaliteta odgajatelja za produktivno daljnje profesionalno obrazovanje i uspješno samoobrazovanje (Czaja-Chudyba i sur., 2018, prema Shutov i sur., 2022). Prema istraživanju Shutov i sur. (2022), od četrnaest odgajatelja, njih 89% se samoobrazuje kroz napredne tečajeve, dok njih 67% koristi internetske izvore. Nadalje, 78% odgajatelja u jaslicama ima unutarnju motivaciju za profesionalno usavršavanje. Pri cjeloživotnom i profesionalnom usavršavanju odgajatelji bi trebali biti redovni i dosljedni. Odgajateljeva uloga uključuje razumijevanje važnosti kontinuiranog učenja i profesionalnog razvoja. Štoviše, uključuje ostajanje u tijeku s aktualnim istraživanjima, najboljim praksama i inovacijama u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Njihova predanost stalnog rasta i razvoja može poboljšati njihovo pozicioniranje u društvu kao predanih i obrazovanih odgojno-obrazovnih djelatnika.

3.6. Sistemski pregled recentnih radova o pozicioniranju, doživljaju profesionalnih uloga i odgovornosti odgajatelja (2018. - 2023.)

Sustavni pregled radova o pozicioniranju, doživljaju profesionalne uloge i odgovornosti odgajatelja u jaslicama koristio se za teorijski dio ovog rada. Proces sistemskog pregleda radova uključivao je: 1) identifikaciju kriterija za odabir članka; 2) strategiju pretraživanja i identifikaciju potencijalnih članaka za pregled; 3) izdvajanje relevantnih podataka i 4) sažetak, sintezu i interpretaciju nalaza (Nasheeda, Abdullah, Krauss, i Ahmed, 2019).

3.6.1. Kriteriji odabira radova

U znanstvenim bazama Scopus i web of Science pretraživani su znanstveni radovi koji su relevantni za ovu temu i koji su objavljeni u razdoblju od 2018. do 2023. godine. Određene su ključne riječi na hrvatskom i engleskom jeziku za pretraživanje:

- ✓ odgajatelji, profesionalne uloge, odgovornosti, odgajatelji u jaslicama, rad s djecom u jaslicama, pozicioniranje, jaslice, prednosti, izazovi, nedostaci
- ✓ preschool teachers, professional roles, responsibilities, nursery teachers, working with children in nurseries, positioning, nurseries, advantages, challenges, shortcomings

U bazi *Scopus* odabrano je 432 članka iz ciljanog razdoblja koji su se odnosili na ključne riječi. Proučavanjem radova izbor se sveo na njih 10, dok su ostali odbačeni jer je procijenjeno da ne mogu doprinijeti istraživanju.

U bazi *Web of Science* odabrano je 252 članka iz ciljanog razdoblja koji su se odnosili na ključne riječi. Uvidom u dijelove rada i čitanjem sažetka izbor se sveo na njih 7, dok su ostali odbačeni jer je procijenjeno da ne mogu doprinijeti istraživanju.

Ključne riječi su pri određivanju parametara pretraživanja povezivane pojmom „AND“ (i), a sinonimi za pojam odgajatelja pojmom „OR“ (ili). Identificirani su radovi izdani u periodu od 2018.-2023. godine, a ključne riječi korištene za pretraživanje su: positioning AND preschool teachers, preschool teachers AND professional roles, professional roles AND nursery teachers, responsibilities AND preschool teachers OR nursery teachers, nursery AND teacher AND responsibilities, roles AND responsibilities AND nursery, early childhood teacher OR preschool teacher OR early childhood practitioner AND

professional roles, nursery teachers OR working with children in nurseries OR nurseries.

Kriteriji uključivanja i isključivanja

Kriteriji uključivanja radova u sistemski pregled bili su raspon godina (2018.-2023. godina), jezik (engleski i hrvatski) i pristup (otvoreni). Kontekst interesa bili su odgajatelji u jaslicama i djeca u jaslicama te pozicioniranje, profesionalne uloge i odgovornosti odgajatelja u jaslicama.

Kriteriji uključivanja i isključivanja prema Nasheeda i sur. (2018) prikazani su niže u Tablici 1.

Tablica 1: Kriteriji uključivanja i isključivanja

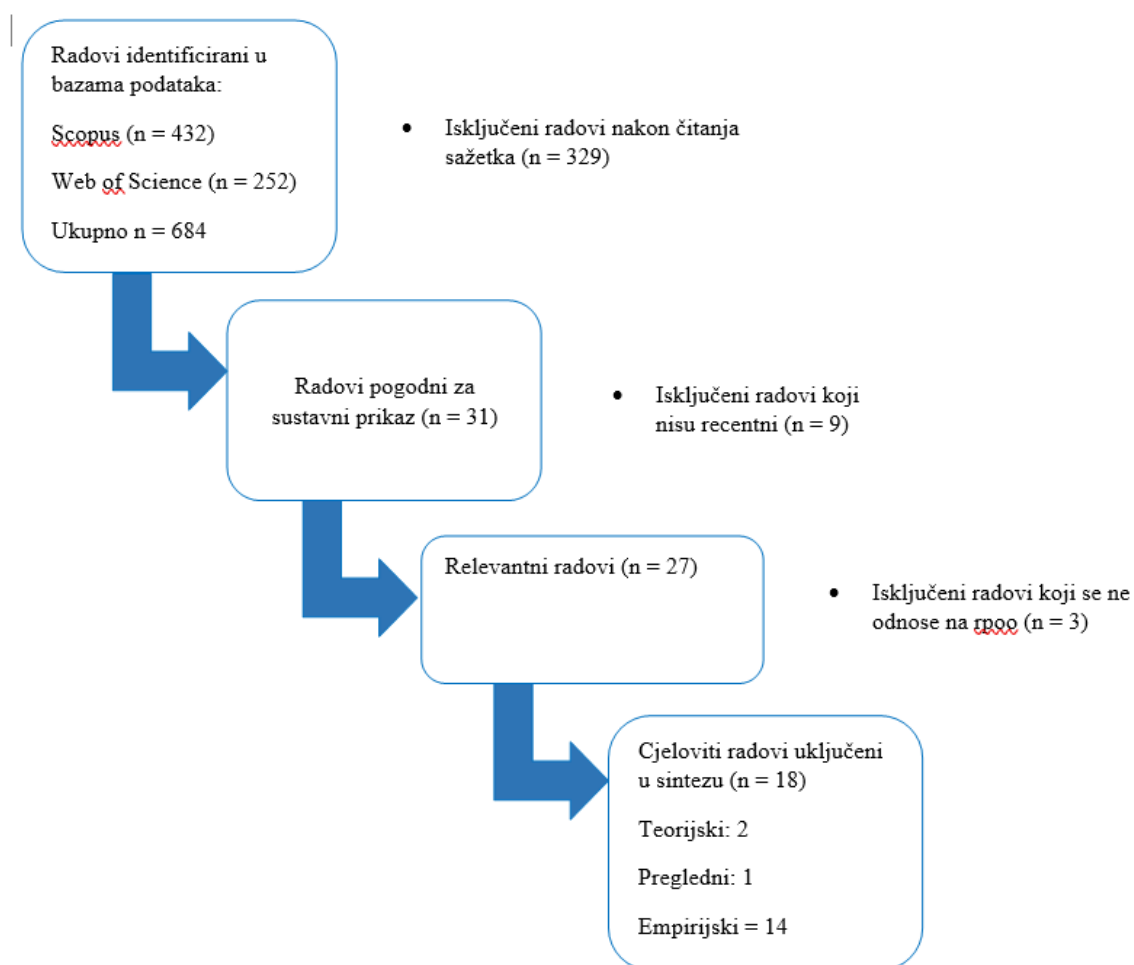
Kriteriji uključivanja	Kriteriji isključivanja
Relevantne teme za pozicioniranje odgajatelja u jaslicama, jaslice, odgajatelje u jaslicama, profesionalne uloge i odgovornosti odgajatelja u jaslicama.	Teme koje nisu relevantne za pozicioniranje odgajatelja u jaslicama, jaslice, odgajatelje u jaslicama, profesionalne uloge i odgovornosti odgajatelja u jaslicama.
Koncepti pozicioniranja, profesionalne uloge i odgovornosti odgajatelja u jaslicama, cjeloživotnog obrazovanja, inkluzivnog okruženja, mentalnog zdravlja, partnerstva s roditeljima, dobrobiti djece.	Koncepti i definicije pojmova koji nisu relevantni za pozicioniranje, profesionalne uloge i odgovornosti odgajatelja u jaslicama, jaslice, odgajatelje u jaslicama, cjeloživotno obrazovanje, inkluzivna okruženja, mentalno zdravlje, partnerstvo s roditeljima, dobrobit djece.
Ključne varijable i mjere za koncept pozicioniranja, doživljaja individualnih profesionalnih uloga i odgovornosti.	Varijable i mjere koje nisu relevantne za koncept pozicioniranja, doživljaja individualnih profesionalnih uloga i odgovornosti.
Istraživanja vezana uz odgajatelje, odgajatelje u jaslicama, ravnatelje i djecu.	Istraživanja koja nisu vezana uz odgajatelje, odgajatelje u jaslicama, ravnatelje i djecu.

Izvor: Modificirano, prema Nasheeda i sur. (2018). A narrative systematic review of life skills education: effectiveness, research gaps and priorities. *International Journal of Adolescence and Youth*, 24:3, 362-379. Preuzeto 22.6.2023. s

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02673843.2018.1479278>

3.6.2. Proces odabira radova

Dijagram 1: PRISMA Flow Diagram

Svi su identificirani radovi pomno pročitani te uključeni u prikaz istraživanja ovisno o zadovoljenju kriterija uključenosti, odnosno isključenosti iz Tablice 1. Slijedom toga, odabrano je sedamnaest radova za daljnju analizu.

3.6.3. Ekstrakcija podataka

Kako bi se sintetizirali podatci relevantni za istraživačka pitanja kreirana je baza podataka u Excelu prema sljedećim kategorijama: *baza podataka*, *vrsta dokumenta*, *godina izdanja*, *naziv časopisa*, *izdavač knjige*, *referenca u APA stilu*, *naslov rada*, *autor/i*, *sažetak*, *ključna riječ (K1-K6)*, *vrsta rada*, *dizajn*, *kvantitativni dizajn*, *kvalitativni dizajn*, *svrha/cilj*, *rezultat 1*, *rezultat 2*, *rezultat 3*, *implikacije(DA/NE)*, *implikacija 1*, *implikacija 2*, *RPOO (1/0)*, *koncepti koji se obrađuju*. U kategoriji *Baza podataka* se brojevima 1 i 2 označuje u kojoj je bazi pronađen publicirani rad. 1 je baza *Scopus*, a 2 je *Web of Science*. Kategorija *Vrsta dokumenta* sadržavala je brojeve 1-5. Broj 1 označava časopis, broj 2 radove u zbornicima s konferencija, broj 3 poglavlje u knjizi (book chapter), broj 4 osvrt (review) i broj 5 označava uvodnu riječ urednika. U *Godini izdanja* upisuje se godina publiciranog rada. U kategoriji *Naziv časopisa* upisuje se naziv časopisa iz kojeg je rad publiciran. U kategoriji *Izdavač knjige* upisuje se izdavač knjige, časopisa. U *Referenci* u APA stilu upisuje se publicirani rad prema APA kategoriji; autori rada, godina izdanja i naziv rada. Kategorija *Autor* sadrži ime i prezime svakog autora rada. U kategoriji *Sažetak* upisuje se ukratko o čemu se radi u navedenom radu. Kategorije *K1*, *K2*, *K3*, *K4*, *K5*, *K6* označuju ključne riječi iz sažetka rada. U kategoriji *Vrsta rada* brojevima od 1 do 2 upisuje se: 1 (ukoliko je rad teorijski), 2 (ukoliko je rad empirijski). *Dizajn* označuje koja se metoda primjenjivala u radu: 1 (kvantitativna), 2 (kvalitativna), 3 (mix method). *Kvantitativni dizajn* prikazuje uzorak u provedenim istraživanjima. Tako 1 označuje djecu predškolske dobi, broj 2 učenike (OŠ i SŠ), broj 3 fakultet te broj 4 ostalo. *Kvalitativni dizajn* označuje koja se metoda primjenjivala: 1- studija slučaja, 2- tematska analiza - fenomenologija (polustukturirani intervju), 3 - narativna studija, 4 - etnografska studija, 5 - ostalo (navesti). Kategorija *Svrha/cilj* sadrži cilj provedenog istraživanja. U kategorije *Rezultat 1*, *Rezultat 2*, *Rezultat 3* upisuju se rezultati provedenih istraživanja. Kategorija *RPOO* istraživački je koncept koji je također uključen u sistemski pregled literature. Ukoliko su se u radu spomenuli navedeni koncepti, označilo se oznakom 1 – da, a ukoliko nisu, 0 – ne. RPOO kratica je za *rani i predškolski odgoj i obrazovanje*.

U Tablici 2 prikazani su svi odabrani radovi prema autoru i godini objavljivanja, državi autora, vrsti rada, dizajnu, svrsi, metodi, uzorku, ključnim riječima i rezultatima.

Tablica 2: Pregled radova i ekstrakcija podataka

Redni broj	Rad/autor/godina/država/ vrsta rada	Vrsta	Dizajn	Svrha/Cilj	Metoda/Mjerni instrument	Uzorak	Ključne riječi	Rezultati
1	Participatory work with young children: the trouble and transformation of age-based hierarchies/Blaisdell C./2018/Škotska/članak	3	2	Istražiti kako su djeca u jaslicama doživljavala vlastitu participaciju u procesu odgoja i obrazovanja te razumijeti odnos dijete-odgajatelj	Promatranje, intervju	Odgajatelji u jaslicama, djeca jasličke dobi	Participacija, rano djetinjstvo, odnos dijete-odgajatelj, intergeneracijski odnos, hijerarhija, etnografija	Kako bi se transformirala hijerarhijska uvjerenja, bila je bitna reflektivna praksa i dijalog - praktičari su bili spremni uključiti se u "ispitivanje i mijenjanje pretpostavki i stavova". Čak i uz snažan etos participacije - gdje se glas djece, njihova agencija i doprinos dovode u središte svakodnevnog života - postojali su trenuci kada su odrasli odlučili da oni najbolje znaju.
2	Early Childhood Teachers' Perception of the Professional Self and In Relation to the Early Childhood Communities/Chong S. i Lu T./2019/Singapur	3	1	Ispitati percepcije odgajatelja o svom profesionalnom ja.	Upitnik	Odgajatelji /		Ovo istraživanje ističe kvalitetu odgajatelja kao ključnog faktora u obrazovnoj reformi i postignućima djece. S druge strane, profesionalna slika odgajatelja je ključna konstrukcija prema kvaliteti odgajatelja u sektoru. Razvoj profesionalne slike u sektoru obrazovanja pomaže u kontinuiranom poboljšanju obrazovanja.

								Stoga je, kako se pejzaž rane dječje dobi mijenja i razvija, nužno unaprijediti osjećaj profesionalnosti učitelja.
3	Teacher Efficacy, Collective Self-Esteem, and Organizational Commitment of Childcare Teachers: A Moderated Mediation Model of Social Support/Chung, M-S/2019/Južna Koreja	3	1	Rad ističe potrebu za uspostavljanjem javnih politika za odgoj i obrazovanje djece koje pridonose povećanju socijalne podrške za odgajatelje.	Upitnik	Odgajatelji u jaslicama	Socijalna podrška, efikasnost odgajatelja, kolektivno samopouzdanje, organizacijska predanost, moderativna medijacija	Što je veća percipirana socijalna podrška, to se više povećava efikasnost odgajatelja i posvećenost obrazovnoj instituciji. To je djelomično povezano s većim percipiranim kolektivnim samopouzdanjem i većom percipiranom socijalnom podrškom od strane nadređenih ili kolega u vezi s ponosom odgajatelja. Podrška kolega može pomoći u povećanju osjećaja pripadnosti i posvećenosti odgajatelja. a podrška nadređenih može dovesti do povećanja organizacijske posvećenosti putem intervencija usmjerenih na angažman, stres i sagorijevanje povezano s njihovim radom.
4	“That’s what you want to do as a teacher, make a difference, let the child be, have high expectations”: Stories of becoming, being	3	2	Ovo je istraživanje imalo za cilj istražiti proživljena iskustva kako su odgajatelji ušli i izašli iz profesije od	Narativno istraživanje, intervju	Odgajatelji	/	Sudionici nisu napustili posao odgajatelja kao odgovor na jedan događaj, već kao odgovor na konstantne i

	and unbecoming an early childhood teacher/ Cicuciu J. i Robertson N./2019/Australija			pojedinaца koji su nedavno napustili svoju odgajateljsku karijeru radi bavljenja drugim zanimanjima. Rano i predškolsko obrazovanje u ovoj studiji odnosi se na diplomirane odgajatelje koji su poučavali djecu u dobi od 4-5 godina u sklopu vrtića produženog boravka i samostojećih vrtića.				kumulativne izazove. Iako su neki ustrajali u svojim pozicijama do sedam godina, kontinuirani izazovi nedostatka podrške, nedovoljnih administrativnih sredstava, dugih radnih sati i oslabljenog profesionalnog djelovanja doprinijeli su dugotrajnom procesu odustajanja od statusa odgajatelja.
5	Connections between Professional Well-Being and Mental Health of Early Childhood Educators/Financz J. i sur./2020/Mađarska	3	1	Istražiti profesionalnu dobrobit i mentalno zdravlje odgajatelja.	Upitnik	Odgajatelji i odgajatelji u jaslicama	Odgajatelji, odgajatelji u jaslicama, profesionalna dobrobit mentalno zdravlje	Što se tiče dimenzija institucijske klime koje određuju profesionalnu dobrobit, na temelju istraživanja može se reći da se učinkovitost, dosljedni obrazovni principi i dobra profesionalna suradnja s partnerskim institucijama mogu smatrati prednostima. Međutim, ispitanici osjećaju da je društveno priznanje njihove profesije prilično nisko.
6	Educacao Infantil: Historia, Formacao e Desafios/Fonseca i sur./2019/Brazil	1	/	Identificirati izazove u kvalifikacijama i percepcijama s kojima se odgajatelji moraju susretati.	/	/	Rano djetinjstvo, poučavanje, obrazovanje, kvalifikacija	Prevladavajuća ideologija, nedostatak profesionalnog identiteta, nepovoljni uvjeti rada i sl. također utječu na

								stvaranje/rekreaciju reprezentacija o poslu odgajatelja u jaslicama.
7	Perceptions of Turkish Preschool Teachers' about Their Roles within the Context of Inclusive Education/Gezer M.S. i Aksoy V./2019/Turska	3	2	Svrha ovog istraživanja je utvrditi percepcije uloge odgojitelja djece s posebnim odgojno- obrazovnim potrebama u svojim skupinama u kontekstu inkluzivnog obrazovanja.	Polustrukturirani intervju	Odgajatelji	Inkluzija, odgajatelji, percepcija uloga	Odgajatelji nisu svjesni svojih uloga u vezi s inkluzivnim obrazovanjem koje su im dodijeljene relevantnim zakonodavstvima. Čini se da njihove metode nisu dovoljno sveobuhvatne ni učinkovite. Može se reći da odgojiteljima značajno nedostaju znanje, svijest i vještine o prirodi i zahtjevima inkluzivnog obrazovanja te ulogama i vještinama odgojitelja. Odgajatelji u jaslicama bi trebali biti informirani o ulogama koje moraju ispuniti u inkluzivnom okruženju i vještinama potrebnim za isto.
8	Teacher–Child Interaction Quality Fosters Working Memory and Social- Emotional Behavior in Two- and-Three-Year-Old Children/Grosse G. i sur./2022/Njemačka	3	1	Izmjeriti kvalitetu interakcija između odgajatelja i djece jasličke dobi i njihov utjecaj na socio- emocionalni razvoj djece.	Opažanje, CLASS Toddler instrument	Odgajatelji i djeca u jaslicama	Kvalitetna interakcija, odnos dijete-odgajatelj, jaslice, kvaliteta odgoja, razvoj, samoregulacija	Rezultati ukazuju da čak i nakon kratkog razdoblja boravka u obrazovnoj instituciji, kvaliteta interakcije između odgajatelja i djece može utjecati na rani socijalno- emocionalni razvoj djece. Ovi nalazi dodatno naglašavaju potrebu za instrumentima koji mjere samoregulaciju te za više

								diferenciranih studija, posebno za djecu mlađu od tri godine.
9	The Role of Professional Knowledge and Skills of Preschool Teachers in Building and Developing Partnerships With Parents/Miković I.M. i Tot D./2021/Hrvatska	3	1	Osnovni cilj ovog istraživanja je ispitati percepcije i stavove roditelja i odgojitelja o njihovoj međusobnoj suradnji i partnerstvu.	Upitnik	Roditelji i odgajatelji	Suradnja, cjeloživotno učenje, roditelji, odgajatelji, partnerstvo	Iako ispitanici visoko vrednuju odnose koji se odnose na međusobnu suradnju, očito je da ne prepoznaju partnerstvo kao višu formu suradnje između odgojitelja i roditelja. To otvara pitanje važnosti uloge odgojitelja u razumijevanju i stvaranju partnerstava. Stoga, uloga zahtijeva od odgojitelja da posjeduje stručna znanja i vještine koje će osigurati njihovu svakodnevnu primjenu u odgojno-obrazovnom radu.
10	Professionalisation of early childhood education and care practitioners: Working conditions in Ireland/Mooney Simmie G. i Murphy D./2021/Irska	2	/	Zagovarati radne uvjete radnika - ne kao individualni problem izbora karijere u korist tržišta, već kao etičku i političku odgovornost obrazovanja za javne vrijednosti od interesa.	/	/	Kritičko feminističko ispitivanje, rani i predškolski odgoj i obrazovanje, mogućnosti emancipacije, profesionalizacija	Istraživanja iz ranog djetinjstva pokazuju da su zaposlenici u području ranog odgoja i obrazovanja (re) konfigurirani kao poslušni službenici, preokupirani standardiziranim pristupima koji zadovoljavaju objektivne mjere odgovornosti za postizanje optimalnih rezultata u razvoju djece.

11	The Pursuit of Happiness: Leadership Challenges of Recognising and Supporting Child Health and Wellbeing in the Early Years/Peill F./2022/Švicarska	3	2	Dobrobit će se promatrati kao fizičko, emocionalno i socijalno stanje te će se fokusirati na interakciju i uspješne odnose s drugima. Nadalje, analizirat će se vanjski čimbenici koji utječu na sreću i zadovoljstvo djeteta.	Fokus grupe	Odgajatelji i voditelji u jaslicama	Rane godine, zdravlje i dobrobit, praksa vodstva	Rezultati istraživanja pokazuju da se praktičari u području ranog djetinjstva jasno povezuju zdravlje i dobrobit djeteta sa srećom te da im je potrebna jasnija izjava ili definicija o dobrobiti. I voditelji i praktičari ističu potrebu za obukom i reformom sadržaja kvalifikacija kako bi stekli vještine koje su im potrebne za podršku djeci u ranom djetinjstvu. Postoji nedostatak vodstva i dosljednosti u upravljanju dobrobiti u različitim ranodobnim okruženjima.
12	“We believe in every child as an individual”: Nursery school head teachers’ understandings of “quality” in early years education/Rudoe N./2020/Ujedinjeno Kraljevstvo	1	/	Istražiti značenje kvalitetne skrbi prema voditeljima i odgojiteljima u jaslicama.	/	/	Rane godine, obrazovanje, jaslice	Rezultati istraživanja o važnosti vještina stručnjaka dodatno potvrđuju povezanost strukturnih karakteristika, poput kvalifikacije osoblja, i kvalitete procesa. Odgajatelji u jaslicama trebaju biti sposobni prepoznati potrebe svakog pojedinog djeteta i zadovoljiti te potrebe kroz interakciju s njima.

13	Experienced nursery teachers gaze longer at children during play than do novice teachers: an eye-tracking study/Sadamatsu J./2022/Japan	3	2	Ova je studija imala za cilj doprinijeti istraživanju slobodne igre u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju (ECEC) tako što je ispitivala razlike između odgajatelja s više profesionalnog iskustva ("stručnjaci") i onih s manje iskustva ("početnici") u pogledu njihove vizualne pažnje na slobodnu igru djece. Rezultati bi mogli pomoći pružateljima ECEC usluga u razvoju strategija za pomoć odgajateljima u poduzimanju preventivnih mjera u osiguravanju okruženja za učenje djece dok se bave rizičnim oblicima igre.	Opažanje, intervju	Odgajatelji	Praćenje pogleda, mjerenje fiksacije, iskustvo u poučavanju, slobodna igra, vizualna pažnja	Rezultati podupiru tvrdnju da iskusni odgajatelji pokazuju povećanu sposobnost brže procjene uvjeta i donošenja zaključaka o aktivnostima djece. Nadalje, rezultati podupiru istraživanja koja ukazuju da je razina nadzora i kontrole koju odgajatelj primjenjuje u igri i sigurnosti djece usko povezana s njihovim iskustvom.
14	We cannot be “forever young,” but our children are: A multilevel intervention to sustain nursery school teachers’ resources and well-being during their long work life cycle/Sottimano I. i sur./2018/Italija	3	1	Budući da odgojitelji predškolske dobi obavljaju zadatke koji su psihološki, emocionalno i fizički zahtjevni, korisna rješenja moraju pružiti psihološke i fizičke resurse.	Upitnik	Ravnatelj i / odgajatelji		ICC (intraclass correlation coefficient) pokazuje da je udio varijance u radnoj sposobnosti između predškola bio 6,1%. Što se tiče sindroma sagorijevanja, udio varijance između predškola bio je: entuzijizam (3,5%),

								iscrpljenost (9,4%), neaktivnost (3%) i osjećaj krivnje (5,7%). Udio varijance u stresu između predškola bio je 8,4%. Što se tiče radnih resursa, udio varijance između predškola u vertikalnom povjerenju bio je 4,9%, a varijanica socijalne podrške kolega iznosila je 3,8%.
15	Nursery teachers in preschool institutions facing burnout: Are personality traits attributing to its development?/Tašić R. i sur./2020/Srbija	3	1	Cilj studije bio je procijeniti prevalenciju sindroma sagorijevanja među odgojiteljima vrtića u predškolskim ustanovama u Beogradu, te procijeniti ulogu osobinskih karakteristika u njegovom razvoju.	Upitnik, MBI-GS	Odgajatelji u jaslicama	/	Utvrđena faktorska analiza potvrdila je trofaktorsku strukturu upitnika (iscrpljenost, cinizam i profesionalnu učinkovitost). Ukupno je 251 (83,1%) ispitanika imalo umjereno izgaranje. U analizi multiple regresije, pozitivna valencija i savjesnost bili su značajno povezani s profesionalnom učinkovitošću. Agresivnost, neurotičnost, otvorenost i dob bili su značajno povezani s iscrpljenošću. Agresivnost, neurotičnost i dodatni poslovi pokazali su povezanost s cinizmom.
16	Collaboration of Child Protective Services and	3	2	Ovo kvalitativno istraživanje provedeno	Intervju	Ravnatelji jaslica	Interdisciplinarna suradnja, sustav	Kada je riječ o primanju informacija o djetetu

	Early Childhood Educators: Enhancing the Well-Being of Children in Need/Toros K. i sur./2021/Estonija			je kako bi se istražile percepcije i iskustva odgajatelja u jaslicama i djelatnika za zaštitu djece u vezi suradnje u prepoznavanju i prijavljivanju djeteta kojemu je potrebna pomoć, s fokusom na faktore koji olakšavaju i ometaju njihovu suradnju. Ovo istraživanje je pregledano i odobreno od strane odbora stručnjaka na sveučilištu prvog i drugog autora u svrhu zaštite ljudskih sudionika istraživanja.			za zaštitu djece, jaslice, potrebna djeca, odgajatelj	kojem je potrebna pomoć, služba za zaštitu djece ocijenila je dječji vrtić kao jedan od glavnih izvora za prijavu djeteta kojemu je potrebna pomoć - prvi izvor su policija, slijedi škola, a potom dječji vrtić. Djelatnici službe za zaštitu djece su istaknuli da se broj djece povećava iz godine u godinu i da svaki tjedan imaju nove prijave. Ravnatelji dječjih vrtića objasnili su da uglavnom dobivaju početne informacije o djetetu kojemu je potrebna pomoć od odgajatelja.
17	Psychological distress and associated factors among Japanese nursery school and kindergarten teachers: a cross-sectional study/Yaginuma-Sakurai K. i sur./2020/Japan	3	1	U Japanu, gdje se situacija u skrbi o djeci podvrgava velikim fluktuacijama, važno je procijeniti stres odgajatelja i istražiti faktore koji ga uzrokuju.	Upitnik	Odgajatelji i voditelji u privatnim i javnim jaslicama i predškolskim ustanovama	Psihološka tjeskoba, odgajatelji, neravnoteža truda i nagrade, angažman, podrška vodstva, podrška kolega	Ovo istraživanje je ispitivalo psihološku tjeskobu i povezane faktore među odgajateljima. Psihološka tjeskoba (K6 rezultat ≥ 5) utvrđena je kod 60,0% sudionika istraživanja i bila je značajno i neovisno povezana s omjerom napor-nagrada, podrškom kolega, podrškom nadzornika, angažmanom na poslu i brojem sati sna dnevno. Konkretno, omjer napor-nagrada bio je snažno

povezan s psihološkom
tjeskobom.

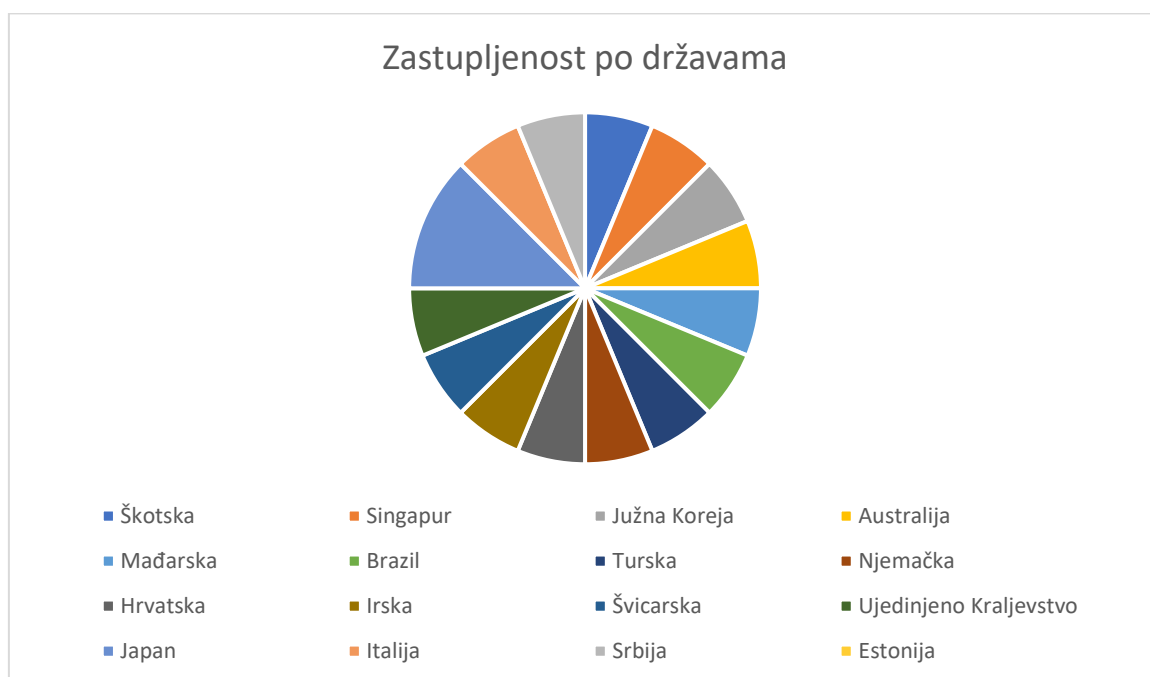
Legenda: Vrsta rada: 1-teorijski, 2-pregledni, 3-empirijski; Dizajn: 1-kvantitativna, 2-kvalitativna, 3-mix method

3.7. Analiza recentnih radova

Recentni radovi i istraživanja prikazuju postojeći interes za odgajatelje u jaslicama te njihovu profesionalizaciju, no dalje ih je malo koji promatraju pozicioniranje i doživljaj vlastitih profesionalnih uloga i odgovornosti u radu s djecom jasličke dobi. Pregledom recentnih radova došlo se do trenutnih spoznaja o pozicioniranju i profesionalnim ulogama i odgovornosti odgajatelja u jaslicama. U ovome radu izdvojeno je sedamnaest relevantnih istraživanja o navedenoj tematici.

S obzirom na vrstu istraživanja, najzastupljeniji bili su empirijski radovi, a promatrajući države gdje su recentni i relevantni radovi nastali, može se utvrditi da se približno jednako o tematici istražuje i u Europi i u ostatku svijeta, no u Japanu najviše (Grafikon 1).

Grafikon 1: Zastupljenost recentnih i relevantnih radova po državama

Pregledom Dijagrama 1 i Tablice 2, može se zaključiti zastupljenost prema vrsti radova. Najveća je zastupljenost empirijskih radova ($n = 14$) te nekoliko teorijskih ($n = 2$) i preglednih ($n = 1$).

U radovima se naglašava važnost uloge odgajatelja u jaslicama. Osim toga, prikazuje se korelacija profesionalne slike odgajatelja s njegovom kvalitetom u radu. Štoviše, bolja profesionalna slika, odnosno doživljaj vlastite profesionalne uloge odgajatelja, korelira s većom motivacijom za kontinuiranim razvojem. Efikasnost odgajatelja i posvećenost odgojno-obrazovnoj ustanovi povezana je sa socijalnom podrškom od strane nadređenih ili kolega te samopouzdanjem. U istraživanjima se naglašava pozitivan utjecaj dosljednosti u pravilima ustanove i partnerstva sa drugim ustanovama pri doživljaju vlastite profesionalne uloge, no i dalje većina odgajatelja u jaslicama smatra kako je status njihove profesije vrlo nizak. U radovima se pokušavaju utvrditi utjecaji na lošiju reprezentaciju, odnosno sliku profesije odgajatelja u jaslicama te se navode prevladavajuća ideologija i nepovoljni uvjeti rada. Nadalje, navodi se važnost partnerstava između roditelja i djece u jaslicama što se često ne smatra oblikom međusobne suradnje. Radovi vezani uz pozicioniranje i profesionalne uloge odgajatelja prikazuju češće pojavljivanje sagorijevanja i psihološke tjeskobe među odgajateljima u jaslicama.

4. SVRHA, CILJ I ISTRAŽIVAČKA PITANJA

Ovaj istraživački rad istražuje koncept pozicioniranja i njegovu relevantnost u području ranog odgoja i obrazovanja, posebice u vezi s profesionalnim ulogama i odgovornostima odgajatelja u jaslicama te njihova međusobna utjecaja.

Svrha ovog istraživačkog rada je ispitati čimbenike koji oblikuju osjećaj profesionalnog identiteta te vlastitog pozicioniranja odgajatelja u jaslicama. Zatim, identificirati i analizirati percipirane uloge i odgovornosti odgajatelja u jaslicama i izazove, prednosti i nedostatke s kojima se suočavaju u ispunjavanju tih uloga.

Cilj ovog rada je razumjeti trenutno stanje u praksi vezano uz pozicioniranje, doživljaj vlastitih profesionalnih uloga i odgovornosti odgajatelja u jaslicama te dobiti uvid u moguće utjecaje na iste doživljaje te implikacije za buduću praksu. Konačni cilj ovog istraživanja doprinijeti je postojećem fundusu znanja u području ranog odgoja i obrazovanja pružanjem uvida u složenu prirodu pozicioniranja i vlastiti doživljaj profesionalnih uloga i odgovornosti među odgajateljima u jaslicama.

Sljedeća istraživačka pitanja proizašla su iz istraživačkih ciljeva:

- 1) *Kreirajte metaforu koja predstavlja Vašu percepciju sebe kao odgajatelja u jaslicama, a zatim metaforu opišite i objasnite.*
- 2) *Što je za Vas profesionalna uloga i odgovornost odgajatelja u radu s djecom u jaslicama?*
- 3) *Koje su prema Vašem mišljenju prednosti, nedostaci, izazovi rada kao odgajatelja u jaslicama?*

5. METODA

Istraživanje *Pozicioniranje i doživljaj odgajateljskih profesionalnih uloga i odgovornosti u radu s djecom u jaslicama* sastojalo se od prikupljanja kvalitativnih podataka vezanih uz temu. Podaci su se prikupljali metodom refleksivnog eseja u kojem je sudjelovalo deset odgajatelja iz jaslica. U nastavku teksta opisana je metodologija rada, točnije svrha, cilj i istraživačka pitanja, uzorak te metode prikupljanja i analize podataka.

5.1. Uzorak ispitanika

Istraživanje je provedeno na namjernom uzorku od deset odgajatelja iz jaslica. Svi sudionici zaposlenici su iste odgojno-obrazovne ustanove. Radi se o osobama ženskog spola s različitom duljinom radnog staža i različitom visinom stručne spreme. U Tablici 3 nalaze se socio-demografski podaci sudionika.

Tablica 3: Socio-demografski podaci sudionika

Šifra	Spol	Dob	Radni staž	Radni staž u jaslicama	Razina formalnog obrazovanja
Sudionik 1	Ž	39	17	10	SS
Sudionik 2	Ž	34	12	6	VŠS
Sudionik 3	Ž	40	17	5,5	SS
Sudionik 4	Ž	24	2	1	VŠS
Sudionik 5	Ž	48	27	5	SS
Sudionik 6	Ž	28	4,5	4	VŠS
Sudionik 7	Ž	23	1	1	VŠS
Sudionik 8	Ž	25	11 mj.	3 mj.	VSS
Sudionik 9	Ž	28	3	1	VSS
Sudionik 10	Ž	39	14	6	VSS

5.2. Metode i tehnike prikupljanja podataka

Provedba istraživanja započeta je odobrenjem ravnateljice vrtića za samu provedbu. S obzirom da se radi o namjernom uzorku, odnosno odgajateljima u jaslicama, pokušao se dobiti njihov pristanak za sudjelovanje u istraživanju. Dogovoren je susret, odnosno refleksivni sastanak sa deset sudionika nakon izražene želje za sudjelovanjem. Pisanje refleksivnog eseja dogovoreno je uz prisustvo istraživačice. Sudionicima je dodijeljen pseudonim te su obaviješteni o potpunoj anonimnosti. Štoviše, osigurano je da se objavljeni dijelovi eseja ni na koji način ne mogu povezati s njihovim imenom. Istraživanje se u potpunosti provodilo u skladu s moralnim i etičkim načelima.

U ovom radu korišten je kvalitativni pristup istraživanju, odnosno metoda refleksivnih eseja. U eseju, sudionici su odgovarali na tri pitanja otvorenog tipa te ukoliko je postojalo određenih nedoumica, istraživačica je svojom prisutnošću omogućila dublje razumijevanje predmeta poučavanja ili dodatno pojašnjenje. Metoda refleksivnih eseja omogućava detaljniju percepciju istraživačkog fenomena uz pomoć pitanja otvorenog tipa koja ne ograničavaju, već potiču na dublja promišljanja, iznošenje osobnih stavova te prikazuju implicitnu pedagogiju sudionika. Finalni protokol istraživanja (u prilogu) sastojao se od pitanja vezana uz individualnu percepciju odgajatelja u jaslicama i kreiranje metafore koja istu percepciju predstavlja, mišljenju o profesionalnoj ulozi i odgovornosti u radu s djecom u jaslicama te mišljenju o prednostima, nedostacima i izazovima rada odgajatelja u jaslicama.

Istraživanje je provedeno u srpnju i kolovozu 2023. godine. Provedeno je na refleksivnim susretima u prostoriji vrtića uživo uz prisustvo istraživačice koja je samostalno transkribirala dobivene refleksivne eseje. Refleksivni susreti trajali su između 30 i 40 minuta.

5.3. Metoda analize podataka

Analiza podataka u kvalitativnim istraživanjima uključuje detaljno, pomno i sistematično ispitivanje i interpretaciju pojedinih dijelova materijala s namjerom identificiranja mišljenja, uvjerenja, obrasca i tema. Ona se odnosi na operaciju kodiranja i proces interpretiranja podataka (Koller-Trbović i Žižak, 2008:166):

„1. korak: podcrtavanje značajnih izjava, rečenica, dijelova teksta (jedinice kodiranja – izvorni tekst)

2. korak: kodovi prvog reda (otvoreno kodiranje) (ključne riječi – sažimanje)

3. korak: kodovi drugog reda (relevantni pojmovi) (dimenzije – apstrahiranje)

4. korak: grupiranje kodova drugog reda (kategorije – klasificiranje)

5. korak: teme, odnosno područja (područja – tematiziranje)“.

Analizi podataka dobivenih kvalitativnom metodom reflektivnih eseja prethodi prepisivanje/transkribiranje istih. Transkripti eseja najprije su se pomno nekoliko puta čitali kako bi se istraživačica upoznala s tekstem. Nakon upoznavanja s tekstem istraživačica je u više navrata čitala tekst i tada podcrtavala značajne riječi, izjave, rečenice, dijelove teksta, odnosno određivala je jedinice kodiranja. Uslijedilo je kodiranje parafraziranih jedinica pri čemu se one sažimaju, odnosno sumiraju. Kodiranje predstavlja interpretaciju podataka pri čemu je riječ o kratkoj frazi ili riječi koja simbolički pripisuje sumativnu bit podataka. Nakon stvaranja kodova prvog reda, slijede kodovi drugog reda, odnosno apstrahiranje što posljedično dovodi do njihova grupiranja, odnosno klasificiranja. Navedene se kategorije formiraju u teme, odnosno područja što se naziva tematiziranje (Koller-Trbović i Žižak, 2008). Drugim riječima, analiza podataka prikupljenih kvalitativnim istraživanjem uključuje organizaciju podataka za analizu, kodiranje prikupljenih podataka te potonje traženje obrazaca u podacima uz analizu podataka i prikaz rezultata (Mac Naughton i Hughes, 2008). Rezultati su se analizirali prema unaprijed definiranim tematskim kategorijama koje ujedno proizlaze iz istraživačkih pitanja.

6. REZULTATI I RASPRAVA

Shodno istraživačkim pitanjima, rezultati istraživanja podijelit će se u tri poglavlja:

- 1) *Kreirajte metaforu koja predstavlja Vašu percepciju sebe kao odgajatelja u jaslicama, a zatim metaforu opišite i objasnite.*
- 2) *Što je za Vas profesionalna uloga i odgovornost odgajatelja u radu s djecom u jaslicama?*
- 3) *Koje su prema Vašem mišljenju prednosti, nedostaci, izazovi rada kao odgajatelja u jaslicama?*

Tematskom analizom prikupljenih podataka proizlaze dobiveni rezultati koji će biti prikazani u sljedećim poglavljima (Koller-Trbović i Žižak, 2008). Kodirane tematske cjeline i podteme prikazane su u Tablici broj 4.

Tablica 4: Pozicioniranje i doživljaj odgajateljskih profesionalnih uloga i odgovornosti u radu s djecom u jaslicama – tematske cjeline i podteme

Metafora koja predstavlja odgajatelja u radu s djecom u jaslicama	~ <i>Kameleon</i>
	~ <i>Petar Pan</i>
	~ <i>Patka (djeca – pačići)</i>
	~ <i>Dobra vila</i>
	~ <i>Produžena ruka // Kuća s dobrim temeljem</i>
	~ <i>Anđeo čuvar dugačkih ruku // Vjetar u leđa</i>
	~ <i>Kornjača (djeca – male kornjače na leđima)</i>
	~ <i>Hobotnica // Superheroj</i>
	~ <i>Izmjena godišnjih doba</i>

Doživljaj vlastitih
profesionalnih uloga i
odgovornosti
odgajatelja u
jaslicama

- ~ Uspostavljanje dobrih temelja ključnih za oblikovanje
ličnosti
 - ~ Prilagođavanje potrebama djeteta
 - ~ Razumijevanje konteksta odrastanja
 - ~ Odgojna, obrazovna i partnerska uloga
 - ~ Sigurnost, toplina i povjerenje
 - ~ Zadovoljenje fizioloških potreba
 - ~ Pružanje adekvatnog modela
 - ~ Poticanje samostalnosti djece
 - ~ Prilagođavanje sobe dnevnog boravka prema uzrastu djece
 - ~ Predanost radu
 - ~ 90% njega, 10% odgoj i obrazovanje
 - ~ Otvorenost, fleksibilnost, visoka razina razumijevanja i
tolerancije
 - ~ Komunikacija s kolegama, stručnim timom i roditeljima
 - ~ Osiguravanje aktivnosti i materijalnih uvjeta specifičnih za
dob djece
 - ~ Pružanje utjehe prilikom odvajanja od roditelja te razvoj
privrženosti prema odgajatelju
 - ~ Promatranje i razumijevanje značenja dječjeg ponašanja
 - ~ Promišljanje o vlastitoj praksi i refleksija s kolegama
 - ~ Dokumentiranje pomoću bilješki
 - ~ Razvoj empatije za druge
 - ~ Verbaliziranje svake situacije i interakcije
 - ~ Partnerstvo s roditeljima i upoznavanje roditeljima s
psihološkim procesima djece i poslu odgajatelja
-

Prednosti, nedostaci i izazovi rada odgajatelja u radu s djecom u jaslicama	Izazovi
	<ul style="list-style-type: none"> ~ Pogled okoline na posao odgajatelja u jaslicama kroz pitanja: <i>Jesi li se poigrala danas? Koliko si pelena promijenila?</i> ~ Prevelik broj djece na jednog odgajatelja i nemogućnost individualnog rada i provođenja aktivnosti ~ Osiguravanje dovoljno poticaja, materijala i sadržaja ~ Prevelik trud radi dokazivanja odgajateljske profesije kao nešto što je puno više od igre ~ Strpljivost i motivacija tijekom intenzivnog perioda adaptacije ~ Kratkotrajnost pažnje ~ Opasnosti (guranje objekata u usta) ~ Djeca i roditelji novog modernog doba ~ Sve više pravilnika, sve manje instinkta ~ Zloupotrebljavanje institucije – vremenski maksimalan boravak djece u instituciji
	Prednosti
	<ul style="list-style-type: none"> ~ Motivirajući i ispunjavajući posao ~ Praćenje djetetova razvoja od najranije dobi ~ Rad s djecom i pružanje osjećaja sreće i sigurnosti ~ Manje potrošenog vremena na organizacije izleta i sudjelovanje na manifestacijama ~ Potreba za kontaktom i blizinom odgajatelja ~ Emocionalna povezanost ~ Sreća radi njihova napretka ~ Iskrenost u dječjim reakcijama, prozirnost, osmijesi, oduševljenost i fascinacija novim stvarima i pojmovima ~ Povezanost skupine
	Nedostaci
	<ul style="list-style-type: none"> ~ Velik broj djece na jednog odgajatelja i nemogućnost posvećivanja svakom djetetu ~ Loša organizacija odgojno-obrazovnog sustava (broj djece) ~ Potplaćenost

-
- ~ Položaj odgajateljske profesije u društvu
 - ~ Korištenje naziva „teta“ umjesto odgajatelj/odgojitelj
 - ~ Gubitak profesionalne uloge u poslovima njege
 - ~ Rizici od oboljenja i ozljeda na radu zbog dizanja djece
 - ~ Česta prolaženja kroz nove adaptacije zbog čestih promjena odgajatelja radi bolovanja
 - ~ Nedostatak odgajatelja
 - ~ Nedostatak materijala
 - ~ Prihod
 - ~ Jednoličnost edukacija
 - ~ Otežana komunikacija s djecom
-

6.1. Metafora koja predstavlja odgajatelja u radu s djecom u jaslicama

Sudionici istraživanja metaforički raznoliko razumiju, predstavljaju i doživljavaju svoju ulogu kao odgajatelja u jaslicama. Većina metafora prikazuje važnost blizine, povezanosti, sigurnosti i topline u radu s djecom u jaslicama.

Ja sam...

...poput „hobotnice“ koja sve u svakom trenutku ima na oku, uz oči na leđima. Te ona koja odgovara na svaku individualnu potrebu djeteta (fiziološku, emocionalno-psihološku...). Uskače kao pomoć pri ulaženju u interakcije, verbalizira svaku situaciju nesporazuma, pomaže objasniti situaciju, pomaže djetetu u postepenom shvaćanju i prihvaćanju drugoga o njegovim željama, potrebama, emocionalnim reakcijama, stanjima. Odgajatelj u jaslicama je također i poput „superheroja“ koji, ukoliko je potrebno, preleti preko cijele sobe kako bi spriječio ozljedu djeteta (samoozljeđivanje ili ozljeđivanje drugog djeteta). (Sudionik 10)

...Kameleon. Odgajatelj mora biti taj koji se prilagođava svakoj situaciji, raspoloženju, tuzi, suzama, mora biti spreman reagirati na svaku dječju potrebu kakav god dan imao. (Sudionik 4)

...Anđeo čuvar dugačkih ruku ili „Ja sam vjetar u leđa“. Osjećam se kao zaštitnik tih krhkih bića. Osjećam se kao da im trebam biti „vjetar u leđa“, a istovremeno da znaju da u meni mogu pronaći utjehu. Ono što im treba također je čvrsta ruka vodilje da znaju kasnije sami sebi izregulirati emocije. (Sudionik 2)

...Produžena ruka i kuća s dobrim temeljem. Ruka kao metafora meni znači pomoć, podrška, prijateljski pristup. Produžena ruka bi se odnosila na utjecaj obiteljskog života djeteta i obitelji. Ruke u jaslicama imaju veliku važnost. Tješe, grle i početak su učenja o sebi. (Sudionik 1)

...Kornjača sa malim kornjačama na leđima. Brinem se za njih i osiguravam im mirno okruženje, prenosim ih iz svijeta gdje su mali i bespomoćni u svijet gdje su izrasli u velike samostalne i sposobne kornjačice. (Sudionik 3)

Iz navedenih isječaka refleksivnih eseja može se primijetiti kako odgajatelji u jaslicama kroz svoje metafore prikazuju važnost brige i zaštite u odgoju i obrazovanju, odnosno osiguravanju mirnog i sigurnog okruženja i stvaranja povjerenja između odgajatelja i djeteta koje može pružiti utjehu. Česte metafore koje se spominju u istraživanju dotiču se ruku kao asocijaciju na pomoć, podršku, prijateljstvo, tješjenje, grljenje, čvrstoću vodstva koje dovodi do samoregulacije emocija te odgovaranja na individualne potrebe svakog djeteta. Važna vještina odgajatelja u jaslicama koja dolazi do izražaja iz samih isječaka istraživanja je vještina prilagodljivosti. Odgajatelji u jaslicama navode važnost prilagodljivosti na individualne potrebe, želje, stanja i emocije djece bez obzira na trenutno emocionalno stanje odgajatelja. Štoviše, prilagodljivost se spominje i u okviru prilagodljivosti na trenutno obiteljsko stanje djeteta.

Tablica 5. Isječak iz tematske analize prikupljenih podataka

Izjava	Ključne riječi	Dimenzije	Kategorije	Područje
<i>U svom radu u većini slučajeva doživljavam se kao „dobra vila“. Kroz svoj rad svakodnevno nastojim pružiti djeci osjećaj sreće, zadovoljstva i ispunjenja želja. Kroz svoj rad djeci nastojim pružiti adekvatan primjer te ih pokušavam naučiti kako da se vode kroz život. „Dobra vila“ predstavlja ono kako sebe doživljavam u ovoj ulozi, ali to je također i primjer toga kako smatram da me djeca doživljavaju.</i> (Sudionik 8)	Zadovoljstvo i sreća Adekvatan primjer Vodstvo kroz život Djeca	Utjecaj na emocionalna stanja djece Pružanje adekvatnog primjera djeci	Individualni doživljaj odgajatelja u jaslicama	Metafora koja predstavlja odgajatelja u jaslicama
<i>„Patka i pačići“. Poput mame patke, odgajatelj djeci u skupini pruža sigurnost, razumijevanje, povjerenje, toplinu, ljubav. Odgajatelj im daje uputstva kako se nositi sa svijetom tijekom</i>	Sigurnost Razumijevanje Povjerenje Toplina	Pružanje sigurnosti i topline Utjecaj na emocionalna stanja djece	Individualni doživljaj odgajatelja u jaslicama	

<i>odrastanja. (Sudionik 7)</i>	Ljubav	Pružanje smjernica za budućnost
<i>Odgojitelj u jaslicama je poput Petra Pana. Samostalan, siguran, pun iskustvenih znanja koji svojim dječacima svojim prijateljima, poput odrasle osobe, ulijeva povjerenje, sigurnost, daje im ljubav i toplinu, poštuje različitosti, razumije ih i sve to uz puno smijeha i igre. (Sudionik 6)</i>	Samostalnost i sigurnost Iskustveno znanje Ljubav i toplina Različitost Igra	Osnaživanje dječjih sposobnosti Utjecaj na emocionalna stanja djece Odgoj i obrazovanje kroz igru

Iz navedenih isječaka može se primijetiti kako odgajatelji u jaslicama pridaju važnost pozitivnom utjecaju na emocionalna stanja djece u jaslicama. Odnosno, svojim glavnim zadatkom smatraju razvoj osjećaja sreće i zadovoljstva kod djece. Štoviše, pružanje ljubavi i topline pokazala se jednim od najvažnijih zadataka i uloga odgajatelja u jaslicama. Sudionici također ističu važnost osamostaljivanja i osnaživanja djece vezan uz proces odrastanja i život u budućnosti.

6.2. Doživljaj vlastitih profesionalnih uloga i odgovornosti odgajatelja u radu s djecom u jaslicama

Sudionici istraživanja raznoliko, no opet vrlo slično promišljaju o vlastitim profesionalnim ulogama i odgovornostima u radu s djecom u jaslicama. Vlastitu ulogu i odgovornost povezuju s pružanjem sigurnosti, povezivanjem s djetetom, zadovoljenjem osnovnih fizioloških potreba te komunikacijom i suradnjom s roditeljima.

Moja profesionalna uloga i odgovornost u radu s djecom u jaslicama je...

...Odgojna, obrazovna i partnerska. Kako bi djeci mogli prići i razvijati sve njihove kompetencije važno ih je poznavati i to svakog pojedinačno. Kako i ih mogli upoznati, od samog početka važna je sigurnost, toplina, povjerenje. Kada dijete dobije povjerenje u svog odgajatelja, tada odgajatelj primjenjuje svoja znanja i iskustva kako bi izvukao potencijal djeteta na površinu. (Sudionik 6)

...Osigurati aktivnosti i materijalne uvjete specifične za dob jasličke djece. Dok je s djecom vrtičke dobi naglasak na ciljne i vođene aktivnosti i provođenje kurikuluma, u jaslicama je specifična dob djece. Osim redovnog osiguravanja zadovoljenja fizičkih potreba djece za snom, hranjenjem, presvlačenjem, potrebno je i pružiti sigurno i opušteno ozračje za djecu i utjehu prilikom odvajanja od roditelja da se djetetu razvije privrženost prema odgajatelju kao preduvjet odgojno-obrazovnog rada. Pritom mislim i na poticanje samostalnosti u svim važnim koracima odrastanja. (Sudionik 3)

...Prvenstveno biti posložen sam sa sobom. Nakon toga, zdrava komunikacija s kolegom/icom, jer djeca uče (usvajaju) po modelu. To je u našem poslu profesionalno. Odgovorno je da uvijek sve imamo pod budnim okom, unaprijed pretpostaviti što se može dogoditi. Komunicirati s odgajateljima, stručnim timom i roditeljima ako postoji velika problematika. Ne zatvarati oči pred problemom. (Sudionik 2)

...Ono što ne uključuje samo formalna znanja već i emocionalnu inteligenciju. Biti osoba koja ima razvijenu otvorenost, fleksibilnost, i visoku razinu razumijevanja i tolerancije. Smatram da je odgajatelj dužan i odgovoran graditi dobar odnos i ophođenje s djetetom i obitelji. Razvijati se kao odgajatelj u formalnom znači razvijati se i na neformalnom području. Svakako je važno i postavljanje granice i obostrano poštivanje. (Sudionik 1)

Iz navedenih isječaka refleksivnih eseja, a s obzirom na profesionalne uloge i odgovornosti sudionika, vidljiva je navedena važnost vezana uz zadovoljenje osnovnih fizioloških potreba ali i razvoj samostalnosti kod djece u jaslicama, pritom navodeći hranjenje i presvlačenje. Nadalje, sudionici se dotiču i specifične dobi djece, navodeći važnost osiguravanja materijalnih uvjeta i aktivnosti prema dobi. Odgajatelji svoju profesionalnu ulogu sagledavaju u vidu prepoznavanja i rada na kompetencijama i potencijalima svakog djeteta pojedinačno za što je preduvjet, kako navode, povjerenje i privrženost odgajatelju. Vlastitom profesionalnom ulogom i odgovornošću odgajatelji smatraju ostvarenje kvalitetne komunikacije i odnosa s roditeljima. Štoviše, naglasak je i na osobnom promišljanju, odnosno emocionalnoj inteligenciji odgajatelja u jaslicama koji bi trebao biti otvoren, fleksibilan i tolerantan i prema djeci i prema roditeljima.

Tablica 6: Isječak iz tematske analize prikupljenih podataka

Izjava	Ključne riječi	Dimenzije	Kategorije	Područje
<i>Odgajatelj je odgovoran stvoriti takvo okruženje u kojem će dijete moći biti aktivno te istraživati svoju okolinu sa svih sedam osjetila, stvarajući multisenzorno osmišljenu okolinu za razvijanje senzorne integracije. Odgajatelj treba vidjeti dijete kao kompetentno biće koje se razvija na svoj način, u svom ritmu.</i>	Odgajatelj Dijete Odgovornost	Stvaranje multisenzorne okoline Promišljanje o vlastitoj praksi i samoprocjenjivanje	Profesionalne kompetencije odgajatelja	Profesionalna uloga i odgovornost odgajatelja u jaslicama
<i>Odgajatelj je odgovoran promišljati o svojoj praksi, samoprocjenjivati svoj rad u jaslicama i vrijednosti koje zastupa u radu, sudjelovati u refleksijama s kolegom u skupini i na razini objekta kako bi razvijao svoju autonomiju i autonomiju djeteta.</i>	Samoprocjena Refleksije Autonomija Verbalizacija Podrška Kompetencije Samokontrola	Poticanje refleksivnih susreta Promatranje vlastite verbalne i neverbalne komunikacije Razvoj vještine samokontrole		

Treba se truditi verbalizirati svaku situaciju/interakciju kratko, jasno, imajući na umu svoju verbalnu i neverbalnu komunikaciju (ton glasa, govor tijela, izraz lica), pružajući utjehu, podršku, poruku da vjeruje u dječje kompetencije i snagu samokontrole koja je u začecima. (Sudionik 10)

Profesionalne kompetencije odgajatelja

Moje iskustvo govori mi da je uloga odgajatelja u jaslicama 90% njega, a 10% odgoj i obrazovanje. Profesionalnost odgojitelja izgubljena je u vremenu koje odgojitelj provodi mijenjajući pelene, hranеći djecu, presvlačеći djecu...S druge strane odgovornost je nemjerljivo većа nego li u radu s djecom vrtićke dobi. Počevši od toga da starija djeca lakše komuniciraju, spretnija su, samostalnija i ne zahtijevaju konstantno praćenje po sobi zbog mogućih udaraca, gušenja i slično. (Sudionik 9)

Njega
Profesionalnost
Odgovornost
Komunikacija

Zadovoljenje fizioloških potreba djece
Visoka razina odgovornosti odgajatelja u jaslicama
Usporedba rada s djecom vrtićke i jasličke dobi

Odgovornost odgajatelja u radu s djecom u jaslicama je zadovoljiti njihove fiziološke potrebe, a kada su one zadovoljene, odgojitelj svoju profesionalnu ulogu manifestira kroz

Odgovornost
Fiziološke potrebe
Profesionalna uloga
Aktivnosti

Zadovoljenje fizioloških potreba djece
Odgoj i obrazovanje kroz ponuđene aktivnosti

<i>ponuđene aktivnosti koje djeci pružaju nova saznanja i šire stara. (Sudionik 7)</i>	Saznanja	Stvaranje novih znanja i proširenje starih
<i>Odgovornost prvenstveno leži u tome da se pazi na sigurnost djeteta u svakom trenutku. Važno je prilagoditi sobu dnevnog boravka uzrastu djece kako se u istoj ne bi ozlijedili, a isto vrijedi i sa poticajima. Odgajatelj u odgojno-obrazovnom radu općenito ima doista veliku i odgovornu ulogu jer istovremeno pazi na velik broj djece te brine da su u svakom trenutku zbrinuti. Odgajateljska profesija veoma je odgovorna i zahtjevna te od osobe iziskuje predanost radu u svakom segmentu. (Sudionik 8)</i>	Odgovornost	Prilagođavanje prostorno-materijalnog okruženja
	Prilagodba	
	Soba dnevnog boravka	Mnogobrojnost djece i zadovoljenje potreba
	Zahtjevnost	
	Predanost	Predanost radu

Iz navedenih isječaka refleksivnih eseja odgajatelji vlastitu odgovornost u radu s djecom u jaslicama promatraju u vidu stvaranja adekvatnog i kvalitetnog prostorno-materijalnog okruženja, odnosno prilagođavanja poticaja i aktivnosti samom uzrastu djece. Iste aktivnosti djecu dovode na višu razinu znanja. Nadalje, odgovornost je odgajatelja u zadovoljenju fizioloških potreba djece, ali ono najvažnije, pružanju sigurnosti. Naime, sudionici smatraju kako je razina odgovornosti odgajatelja u jaslicama neizmjerljivo visoka s obzirom na mnogobrojnost djece u odgojno-obrazovnoj skupini, ali i usporedbi s djecom vrtićke dobi. Osim toga, radi se o uzrastu u kojima se često pojavljuju nepoželjna ponašanja radi razvojne nemogućnosti samoregulacije emocija, poznavanja adekvatnih načina rješavanja sukoba te samog jezično-govornog razvoja. Sudionici navode važnost njege u radu s djecom u jaslicama, no i mogućnost gubitka segmenta obrazovanja zbog česte potrebe za zadovoljenjem fizioloških potreba djece u danu. Odgajateljeva je

odgovornost promišljati o vlastitoj praksi i samoprocjenjivati svoj rad u jaslicama, samostalno i kroz refleksivne susrete sa odgajateljima iste odgojno-obrazovne ustanove ili objekta ustanove s ciljem razvitka autonomije i odgajatelja i djeteta.

6.3. Prednosti, nedostaci i izazovi rada odgajatelja u radu s djecom u jaslicama

Sudionici istraživanja prednostima rada u jaslicama smatraju ostvarivanje bliskog odnosa i emocionalne povezanosti s djecom te motiviranost i radost temeljem njihova napretka. Nadalje, izazovima smatraju pozicioniranje njihove profesije u društvu (odgajatelj je „teta“; odgoj i obrazovanje u vrtiću je igranje), mnogobrojnost djece na jednog odgajatelja, osiguravanje dovoljne količine materijala i poticaja te intenzivan period adaptacije. Kao nedostatke rada, odgajatelji također navode mnogobrojnost djece u skupini, potplaćenost, pozicioniranje odgajateljske profesije u društvu, nedostatak odgajatelja i materijala te rizike od oboljenja i ozljeda na radu.

...Prednost rada u jaslicama su sigurno iskrene dječje reakcije, iskrenost emocija, prozirnost, osmijesi, veselje jednostavnim svakodnevnim stvarima – oduševljenost, fascinacija nepoznatim, novim pojmovima, želja za učenjem, povezanost skupine. U jasličkim skupinama možemo primijetiti napredak djece vrlo brzo, kroz tjedan dana i to je fascinantno – brzina kojom uče, pamte, povezuju, prateći jedan drugoga (mlađi starije), usvajaju nove vještine, spontano potiču jedni druge u procesu učenja, surađujući u konstruiranju kurikuluma. (Sudionik 10)

...Kao i u svakom poslu toga ima. Ono što ja mislim je da je sve u oku promatrača. Ako želiš veliku promjenu budi promjena koju želiš u svijetu. Trenutno mislim da u jaslicama fali odgajatelja ili pomoćnika, ali ne fali kolegijalnosti. Fali materijala za izradu poticaja, ali ne fali ljudskosti. Plaća bi sigurno trebala biti veća s obzirom na odgovornost i obim posla. Edukacije koje se nude su postale dosadne ili iste. Izazovi su djeca i roditelji novog modernog doba. (Sudionik 2)

...Prednosti su svakako rad s djecom kao takav i mogućnost da zadržimo ono malo dječjačke radosti u sebi cijeli život. Također, sama satisfakcija da oblikujemo ta mala bića i da im pružimo osjećaj sreće, sigurnosti i razvijanja. Odgoj i obrazovanje svakako treba započeti već od djetetove najranije dobi, a navedeno svakako donosi razne beneficije u daljnjem životu djeteta. Kao nedostatke navela bih lošije organiziran sustav odgoja i obrazovanja, odnosno koncept previše djece i premalo odgajatelja. Također i potplaćenost ove profesije pronalazi mjesto u odgovoru na ovo pitanje. Veliki nedostatak je i položaj ove profesije u društvu, odnosno činjenica da se odgajatelje i dalje naziva

„tetama“ i da se omalovažava ova profesija na način kako se konstantno govori kako se mi „samo igramo s djecom“. Izazov je i pristupanje djeci u samom radu, ali i osiguravanje poticaja, materijala i sadržaja koji će doprinijeti adekvatnom razvoju djeteta u svakom segmentu. (Sudionik 8)

...Prednosti rada u jaslicama su da se odgojitelj od najranije dobi upoznaje s djetetom i prati djetetov razvoj od samog početka i sukladno time djeluje u svom radu. Smatram da je glavni nedostatak prevelik broj djece jasličke dobi na jednog odgojitelja. Obzirom da je najvažnije zadovoljiti djetetove fiziološke potrebe, prevelik broj djece ne omogućuje mnogo vremena za individualan rad s njima i provođenje aktivnosti. Smatram kako je to i jedan od izazova u radu s djecom jasličke dobi. (Sudionik 7)

...Tijekom rada mogla sam primijetiti i male nedostatke radi pogleda drugih ljudi na jaslice. Osim ljudi s kojima se susrećem u svom životu, roditelja djece i osoba bliskih meni poput obitelji, imali su potpuno krivi pogled na jaslice. Kroz razgovore često sam mogla čuti pitanja poput „Jesi li se poigrala danas?“ ili „Koliko si danas pelena promijenila?“. (Sudionik 4)

Iz navedenih isječaka refleksivnih eseja može se primijetiti kako su sudionici najviše pisali o samim nedostacima i izazovima rada u jaslicama. No, kao prednosti navode iskrenost i fascinaciju djece jasličke dobi. Štoviše, navode pozitivne emocije nastale od promatranja njihova napretka u razvoju. Nedostaci rada u jaslicama promatraju se kroz brojnosti odgajatelja ili pomagača u odgojno-obrazovnoj skupini i brojnosti djece u odgojno-obrazovnoj skupini. Točnije, odgajatelji smatraju kako u odgojno-obrazovnoj skupini treba raditi više odgajatelja ili kako trebaju imati pomagača, dok smatraju da je broj djece u skupini previsok. Štoviše, sudionici navode nedostatak materijala i poticaja u jaslicama. U refleksivnim esejima, potplaćenost i pozicioniranje odgajatelja u jaslicama u društvu, najčešći su primjeri nedostataka rada u jaslicama. Naime, sudionici smatraju da su nedovoljno plaćeni, odnosno potplaćeni, s obzirom na njihovu odgovornost i obim posla te da su loše pozicionirani u društvu. Točnije, sudionici smatraju da su lošije pozicionirani u društvu zbog pretjeranog korištenja naziva „teta“, a ne „odgajatelj/ica“ te čestih mišljenja i razmišljanja da se odgajatelji u vrtiću samo igraju i mijenjaju pelene.

Tablica 7: Isječak iz tematske analize prikupljenih podataka

Izjava	Ključne riječi	Dimenzije	Kategorije	Područje
<i>Nedostatak rada odgojitelja u jaslicama je veći broj djece na jednog odgojitelja i nemogućnost posvećivanja u potpunosti svakom djetetu. Kao prednost bih navela poznavanje djece jer smo s njima od prvih dana u vrtiću. (Sudionik 6)</i>	Mnogobrojnost djece Posvećenost Poznavanje	Mnogobrojnost djece u skupini Posvećenost djetetu Poznavanje djeteta	Profesionalno mišljenje odgajatelja u jaslicama	
<i>Prednosti su svakako to što je u jaslicama potreba za odgajateljem znatno važnija – kontakt i blizina. Nedostaci su česta bolovanja, vraćanja djece s ponovnim počecima, adaptacija. Izazovi su svakako izrazito zahtjevniji jer pažnja djece u toj dobi je kratka kao i opasnosti (guranje u usta). (Sudionik 1)</i>	Kontakt Blizina Bolovanja Adaptacija Pažnja Opasnosti	Odnos djetete-odgajatelj Prijelazni procesi Fizičko zdravlje odgajatelja Moguće opasnosti vezane uz specifičnu dob djeteta	Profesionalno mišljenje odgajatelja u jaslicama	
<i>Prednosti rada u jaslicama su manje trošenja vremena na organizacije izleta, sudjelovanja u manifestacijama i sličnim aktivnostima koje se uglavnom provode kako bi zadovoljile roditelje. Nedostaci rada u jaslicama su gubitak profesionalne uloge u beskrajnim poslovima njege i česti rizici od oboljenja, ozljeda na radu zbog dizanja djece. Izazov rada u jaslicama je ostati strpljiv i</i>	Aktivnosti Profesionalna uloga Njega Bolest Ozljeda Strpljivost Motivacija Adaptacija	Sudjelovanje u izletima i manifestacijama Profesionalna uloga odgajatelja Fizičko zdravlje odgajatelja Prijelazni procesi		Prednosti, nedostaci i izazovi rada u jaslicama

*zadržati motivaciju za
radom tijekom
intenzivnog perioda
adaptacije. (Sudionik 9)*

Iz navedenih isječaka refleksivnih eseja može se zaključiti da se prednosti rada u jaslicama vezuju uz odnos dijete-odgajatelj, odnosno ostvarivanje bliskosti i većom potrebom za odgajateljevom prisutnošću. Osim toga, odgajatelji navode kako u radu s djecom u jaslicama vrlo rijetko sudjeluju u raznolikim manifestacijama Vrtića i Grada, za razliku od djece vrtićke dobi, što daje veću razinu opuštenosti u radu. Sudionici glavnim nedostacima rada u jaslicama smatraju broj djece u odgojno-obrazovnoj skupini, odnosno broj djece na jednog odgajatelja bez obzira što se u njihovoj odgojno-obrazovnoj ustanovi poštuje *Državni pedagoški standard* i skupine broje dvanaestero djece u jaslicama. „*U mješovitoj odgojno-obrazovnoj skupini u redovitom programu u odgojno-obrazovnu skupinu djece u dobi od 1 do 3 godine može se uključiti najviše 12 djece*“ (Državni pedagoški standard, 2008). Nadalje, odgajatelji navode kako je jedan od glavnih nedostataka rada s djecom u jaslicama rizik od čestih oboljenja i ozljeda na radu zbog dizanja, saginjanja i nošenja djece. Upravo zbog čestih oboljenja, odgajatelji u jaslicama odlaze na bolovanje što uzrokuje ponovne i česte periode adaptacije djece na odgajatelja na zamjeni i promjene koje s istim dolaze. Djeca su nerijetko tijekom cijele godine u procesu adaptacije.

7. ZAKLJUČAK

U diplomskom radu *Pozicioniranje i doživljaj odgajateljskih profesionalnih uloga i odgovornosti u radu s djecom u jaslicama* razmatrana su pitanja doživljaja vlastitih profesionalnih uloga i odgovornosti odgajatelja koji rade s djecom u jaslicama te pozicioniranja njihove profesije u društvu. Istraživanje je provedeno na namjernom uzorku (N=10) odgajatelja koji rade u jaslicama primjenom metode refleksivnih eseja s ciljem dobivanja uvida u njihove percepcije sebe kao odgajatelja u jaslicama kreiranjem metafora, doživljaje profesionalnih uloga i odgovornosti u radu s djecom u jaslicama te mišljenja o prednostima, nedostacima i izazovima u svojem radu.

Percepcije odgajatelja o svojem radu u jaslicama iskazane su kroz metafore *kameleona, Petra Pana, patke, dobre vile, produžene ruke, anđela čuvara dugačkih ruku, kornjače, hobotnice* i *izmjenu godišnjih doba*. Metaforama je utvrđeno da odgajatelji u jaslicama sebe prvenstveno smatraju zaštitnikom djece s velikim naglaskom na važnost njihove blizine s ciljem sigurnosti djece. Štoviše, odgajatelji se osvrću na važnost povezanosti, odnosno razvoja privrženosti između djeteta i odgajatelja s ciljem stvaranja kvalitetnog odnosa u sigurnom prostorno-materijalnom i socijalnom okruženju. Kvalitetan odnos odgajatelj-dijete doprinosi dobrobiti djeteta u jaslicama koje je u prijelaznim i adaptacijskim procesima. Također, u radu s djecom u jaslicama naglasak se stavlja na pružanje ljubavi i topline, ali i čvrstoću vodstva koja vodi ka samoregulaciji emocija u djeteta. Važna kompetencija odgajatelja je prilagodljivost na individualne potrebe, stanja, emocije i želje svakog pojedinog djeteta u jaslicama.

Vlastite profesionalne uloge odgajatelji smatraju vrlo utjecajnim za razvoj svakog pojedinog djeteta s visokom razinom profesionalne odgovornosti u radu. Istraživanjem se utvrdilo da profesionalne uloge i odgovornosti odgajatelja u jaslicama povezuju sa razumijevanjem, tolerancijom, otvorenošću i fleksibilnosti odgajatelja te pružanjem adekvatnog modela, predanošću radu i svakodnevnom promišljanju o vlastitoj praksi. Svoje profesionalne uloge i odgovornosti u radu s djecom u jaslicama odgajatelji prvenstveno promatraju u kontekstu stvaranja sigurnosti, topline i povjerenja u okruženju koje je prilagođeno uzrastu djece i u kojem su osigurane aktivnosti i materijalni uvjeti prema specifičnoj dobi djece. Nadalje, odgajatelji navode važnost prilagođavanju

individualnim potrebama djece te razumijevanju značenja ponašanja djece. Svoju ulogu i odgovornost promatraju kroz zadovoljenje fizioloških potreba djece, a zatim u razvoju životno-praktičnih i socijalnih vještina te razvoju samostalnosti djece u jaslicama. Odgajatelji svojom ulogom i odgovornošću smatraju stvaranje partnerstava s roditeljima, ali i upoznavanje roditelja sa razvojnim fazama djeteta jasličke dobi i upoznavanja s poslom odgajatelja, odnosno njegovih uloga.

U istraživanju se odgajatelji većinom osvrću na izazove i nedostatke rada u jaslicama, nego li prednosti, za koje navode da su privržen odnos djeteta-odgajatelj, odnosno promatranje njihova napretka u razvoju što stvara pozitivne emocije koje motiviraju i ispunjavaju odgajatelja. Ovo istraživanje, premda na malom uzorku odgajatelja, potvrdilo je kod većine odgajatelja koji rade s djecom u jaslicama, nezadovoljstvo vezano uz broj djece u odgojno-obrazovnoj skupini. Naime, iako se u vrtiću u kojem je istraživanje provedeno poštuje *Državni pedagoški standard*, odgajatelji i dalje smatraju kako je dvanaestero djece na jednog odgajatelja glavni nedostatak rada u jaslicama. Najveći razlog tomu je nemogućnost posvećivanja svakome djetetu ponaosob. Štoviše, nekolicina je izjavila kako u jaslicama nedostaje odgajatelja i pomagača, ali i materijala. Nadalje, odgajatelji se smatraju nedovoljno plaćenima i loše pozicioniranim u društvu. Njihovu nezadovoljstvu produkt je umanjivanje važnosti profesije korištenjem naziva „teta“ umjesto „odgajatelj“ ili „odgojitelj“ te šire mišljenje javnosti o opisu posla odgajatelja u jaslicama kao „igranje s djecom“ ili „mijenjanje pelena“.

Istraživanje jasno pokazuje kako su odgajatelji koji rade s djecom u jaslicama izrazito svjesni važnosti svojih profesionalnih uloga i odgovornosti. Pozitivno se samostalno pozicioniraju, no osjetno je veliko nezadovoljstvo radi nedostatnih financijskih prihoda, organizacijskih uvjeta, materijalnih uvjeta i reprezentacije u društvu što bi moglo utjecati na njihovo samostalno pozicioniranje, daljnju motivaciju i predanost radu te ostanak u odgajateljskoj profesiji.

8. LITERATURA

1. Blaisdell, C. (2018). Participatory work with young children: the trouble and transformation of age-based hierarchies. *Children's Geographies*, 17(3), 278–290. <https://doi.org/10.1080/14733285.2018.1492703>
2. Chong, S., i Lu, T. (2019). Early Childhood Teachers' Perception of the Professional Self and In Relation to the Early Childhood Communities. *Australian Journal of Teacher Education*, 44(7), 53–67. <https://doi.org/10.14221/ajte.2019v44n7.4>
3. Chung, M.-S. (2019). Teacher Efficacy, Collective Self-Esteem, and Organizational Commitment of Childcare Teachers: A Moderated Mediation Model of Social Support. *Frontiers in Psychology*, 10. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00955>
4. Ciuciu, J., i Robertson, N. (2019). “That’s what you want to do as a teacher, make a difference, let the child be, have high expectations”: Stories of becoming, being and unbecoming an early childhood teacher. *Australian Journal of Teacher Education(Online)*, 44(11), 79–95. <https://search.informit.org/doi/10.3316/informit.982112353428131>
5. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (2008). *Narodne novine*, 63/2008.
6. Fináncz, J., Nyitrai, Á., Podráczky, J., i Csima, M. (2020). Connections between Professional Well-Being and Mental Health of Early Childhood Educators. *International Journal of Instruction*, 13(4), 731–746. <https://doi.org/10.29333/iji.2020.13445a>
7. Fonseca, A. D., Colares, A. A., i Costa, S. A. da. (2019). EDUCAÇÃO INFANTIL: HISTÓRIA, FORMAÇÃO E DESAFIOS. *Educação Formação*, 4(12 set/dez), 82–103. <https://doi.org/10.25053/redufor.v4i12.1270>
8. Gezer, M. S., i Aksoy, V. (2019). Perceptions of Turkish Preschool Teachers' about Their Roles within the Context of Inclusive Education. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 31–42. <https://doi.org/10.20489/intjecse.583541>

9. Grosse, G., Simon, A., Soemer, A., Schönfeld, R., Barth, S., i Linde, N. (2022). Teacher–Child Interaction Quality Fosters Working Memory and Social-Emotional Behavior in Two- and-Three-Year-Old Children. *International Journal of Early Childhood*, 54(3), 421–444. <https://doi.org/10.1007/s13158-022-00327-w>
10. Koller-Trbović, N. i Žižak, A. (2008). *Kvalitativni pristup u društvenim znanostima*. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.
11. Mac Naughton, G., i Hughes, P. (2008). *Doing Action Research In Early Childhood Studies: A Step-By-Step Guide*: McGraw-Hill Education (UK).
12. Miković, I. M., i Tot, D. (2021). The Role of Professional Knowledge and Skills of Preschool Teachers in Building and Developing Partnerships with Parents / Uloga profesionalnih znanja i vještina odgojitelja u izgradnji i razvijanju partnerstva s roditeljima. *Croatian Journal of Education - Hrvatski Časopis Za Odgoj I Obrazovanje*, 22. <https://doi.org/10.15516/cje.v22i0.3910>
13. Mooney Simmie, G., i Murphy, D. (2021). Professionalisation of early childhood education and care practitioners: Working conditions in Ireland. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 146394912110101. <https://doi.org/10.1177/14639491211010187>
14. Nasheeda i sur. (2018). A narrative systematic review of life skills education: effectiveness, research gaps and priorities. *International Journal of Adolescence and Youth*, 24(3), 362-379. Preuzeto 23.3.2023. s <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02673843.2018.1479278>.
15. Peill, F. (2022). The Pursuit of Happiness: Leadership Challenges of Recognising and Supporting Child Health and Wellbeing in the Early Years. *Education Sciences*, 12(2), 113. <https://doi.org/10.3390/educsci12020113>
16. Rudoe, N. (2020). “We believe in every child as an individual”: Nursery school head teachers’ understandings of “quality” in early years education. *British Educational Research Journal*, 46(5). <https://doi.org/10.1002/berj.3610>
17. Sadamatsu, J. (2022). Experienced nursery teachers gaze longer at children during play than do novice teachers: an eye-tracking study. *Asia Pacific Education*

Review. <https://doi.org/10.1007/s12564-022-09818-w>

18. Sottimano, I., Guidetti, G., Converso, D., i Viotti, S. (2018). We cannot be “forever young,” but our children are: A multilevel intervention to sustain nursery school teachers’ resources and well-being during their long work life cycle. *PLOS ONE*, 13(11), e0206627. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0206627>
19. Tašić, R., Rajović, N., Pavlović, V. i sur. (2020). Nursery teachers in preschool institutions facing burnout: Are personality traits attributing to its development? *PLOS ONE*, 15(11), e0242562. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0242562>
20. Toros, K., Tart, K., i Falch-Eriksen, A. (2021). Collaboration of Child Protective Services and Early Childhood Educators: Enhancing the Well-Being of Children in Need. *Early Childhood Education Journal*. <https://doi.org/10.1007/s10643-020-01149-y>
21. Yaginuma-Sakurai, K., Tsuno, K., Yoshimatsu, K., Maeda, T., Sano, H., Goto, M., i Nakai, K. (2020). Psychological distress and associated factors among Japanese nursery school and kindergarten teachers: a cross-sectional study. *Industrial Health*, 58(6), 530–538. <https://doi.org/10.2486/indhealth.2020-0052>